

บทที่ 4

การตั้งถิ่นฐานของชาวอินเดีย

ในการศึกษาการตั้งถิ่นฐานของชาวอินเดีย ได้ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม การสอบถามและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หรือหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ประกอบกับข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย เอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และเอกสารเผยแพร่จากศาสนสถานต่าง ๆ เพื่อศึกษาทำเลที่ตั้งถิ่นฐาน การกระจายตัวของชาวอินเดีย และจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งถิ่นฐาน การกระจายตัวอย่างละเอียด ซึ่งจากผลของการศึกษาปรากฏลักษณะการตั้งถิ่นฐานการกระจายตัวของชาวอินเดียดังนี้

4.1 การตั้งถิ่นฐานของชาวอินเดียในเมืองเชียงใหม่

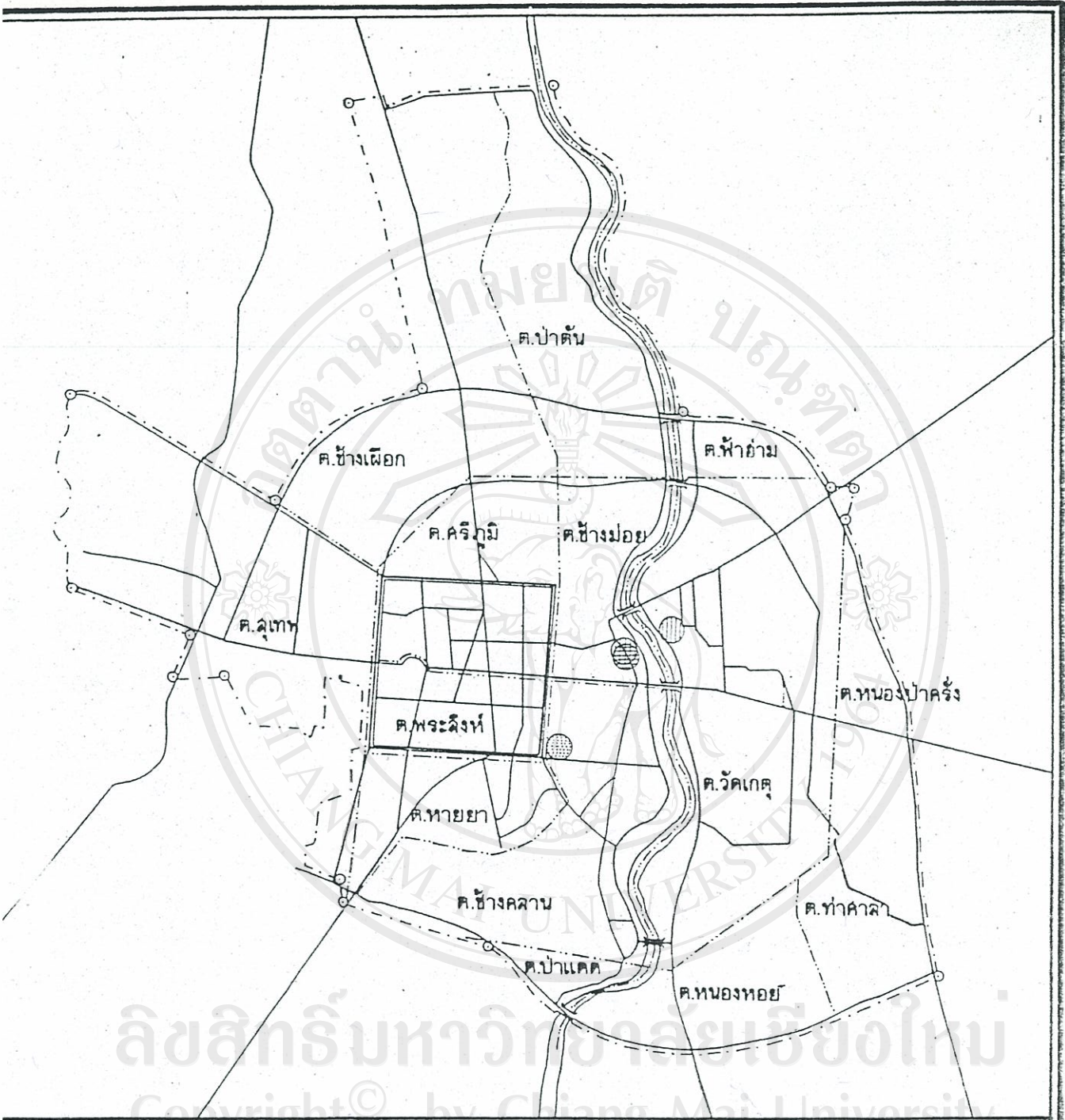
ชาวอินเดียกลุ่มแรกที่เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ในเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ ชาวมุสลิมเมื่อประมาณ พ.ศ. 2300 โดยการนำของชาวมุสลิมจากเมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย ชื่อ มุฮัมมัด อูสมานมียาซี เข้ามาตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง อยู่ใกล้กับริมคูเมืองด้านนอกใกล้กับวัดทรายมูลเมือง ต่อมาได้มีชาวมุสลิมจากประเทศอินเดียและพม่าเดินทางเข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น จึงได้ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่บ้านช่างคลานอยู่ร่วมกันเกิดเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ (ฮ็อค ศรีจันทร์ดร, ม.ป.ป.) จากนั้นจึงการขยายถิ่นฐานไปยัง บ้านช่างเผือก บ้านฮ่อ และบ้านสันป่าข่อย เมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 และมีชาวมุสลิมอพยพเข้ามาในเมืองเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนมากจะไปตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกลุ่มกับชาวมุสลิมด้วยกันใกล้กับมัสยิด ส่วนชาวซิกได้เดินทางออกจากประเทศอินเดีย เมื่อประมาณ พ.ศ. 2383 เข้ามาตั้งถิ่นฐานในกรุงเทพฯก่อน ต่อมาจึงได้เดินทางค้าขายไปตามจังหวัดต่าง ๆ เมื่อมาถึงเมืองเชียงใหม่ จึงได้ตั้งถิ่นฐานที่บริเวณตลาดวโรรสถนนช่างม่อย เมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 หลังจากนั้นจึงได้มีชาวซิกอพยพเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบางส่วนได้เดินทางโดยตรงเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากมีญาติพี่น้องเข้ามาอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2418 ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู ได้ย้ายถิ่นเข้ามาสู่ประเทศไทย ติดตามพระบาท

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเสด็จประพาสอินเดียมาตั้งถิ่นฐานใน กรุงเทพฯ ก่อนแล้วจึงเดินทางค้าขายไปตามจังหวัดต่าง ๆ และได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ครั้งแรกที่ริมฝั่งแม่น้ำปิงทางด้านตะวันตก ที่บริเวณตลาดวโรรสถนนช้างม้อบ และทางด้านตะวันออกที่บริเวณวัดเกตุการาม(รูปที่ 4.1)

4.1.1 การตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมในเมืองเชียงใหม่ จากประวัติการเข้ามาของชาวมุสลิมในเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะของชาวมุสลิมในภูมิภาคนี้ ส่วนใหญ่มีการตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อชาติเดียวกัน โดยชาวมุสลิมที่เข้ามาเป็นกลุ่มแรกเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง ติดกับคูเมืองด้านนอกตรงข้ามวัดทรายมูลเมือง เมื่อประมาณ พ.ศ.2300 (รูปที่ 4.1) เพราะมีอาชีพค้าขายและบริเวณนั้นอยู่ใกล้กำแพงเมืองเป็นย่านที่มีผู้คนสัญจรเข้าออกเป็นประจำ จึงเหมาะที่จะเป็นทำเลทางการค้า ระยะต่อมาอีก 3-4 ปี มีชาวมุสลิมจากประเทศอินเดียและพม่าเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ด้วยเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนมากกว่า 10 หลังคาเรือน จึงถูกกีดกันจากชาวพื้นเมือง เนื่องจากที่บริเวณนั้นอยู่ใกล้กำแพงเมือง ใกล้วัด ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเกิดความไม่สะดวกในการประกอบพิธีทางศาสนาอิสลาม จึงได้ย้ายบ้านเรือนไปตั้งอยู่ที่บ้านข้างคลาน ตำบลข้างคลาน (อ้อด ศรีจันทร์ดร, ม.ป.ป) ซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง มีสภาพเป็นป่า ทุ่งนา และพื้นที่ชื้นแฉะ ไม่มีชาวพื้นเมืองอาศัยอยู่

เมื่อได้ย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านข้างคลานได้ไม่นาน ก็มีชาวมุสลิมจากประเทศปากีสถาน อินเดีย และพม่า อพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ร่วมกัน มีจำนวนมากกว่า 50 คน จึงได้สร้างมัสยิดหลังแรกขึ้นเมื่อ พ.ศ.2348 อยู่บริเวณตรงข้ามกับวัดเจดีย์เหลี่ยม ที่บ้านท่าปู่ก้อน ตำบลข้างคลานที่มีลักษณะไม่ถาวรโดยปลูกด้วยไม้ไผ่ มุงหลังคาด้วยแฝกหรือหญ้าคา แล้วอุสมานมียาซิกีทำหน้าที่เป็นอิหม่ามคนแรก สอนศาสนาแก่สมาชิกในชุมชน ต่อมาจึงทำการสร้างมัสยิดหลังที่ 2 ขึ้นบริเวณตรงข้ามกับที่เดิม หรือบริเวณถนนเจริญประเทศ ซอย 13 ในปี พ.ศ.2350 บนที่ดินซึ่งเจ้าเมืองเชียงใหม่มอบให้

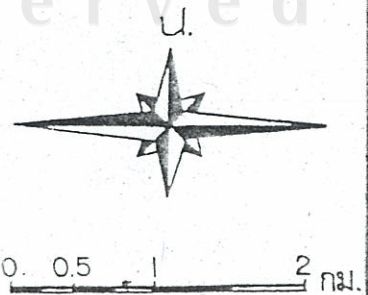
เมื่อชาวมุสลิมเดินทางเข้ามาอยู่ร่วมด้วย ก็จะตั้งบ้านเรือนอยู่โดยรอบมัสยิด หรือบริเวณใกล้เคียงมัสยิด ซึ่งในขณะนั้นมีจำนวนชาวมุสลิมมากกว่า 100 คน และมีการอพยพเข้ามาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ.2400 ชาวมุสลิมที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้วที่บ้านข้างคลาน จึงเริ่มขยายถิ่นฐานออกไปยังบ้านประตู่ข้างเฟือก (ประตู่ข้างเฟือก ตำบล

รูปที่ 4.1 ที่ตั้งถิ่นฐานครั้งแรกของชาวอินเดียที่เข้ามาในเมืองเชียงใหม่

เครื่องหมาย

- (stippled) ถิ่นฐานชาวมุสลิม (พ.ศ. 2300)
- (horizontal stripes) ถิ่นฐานชาวฮั่นกู (พ.ศ. 2418)
- (vertical stripes) ถิ่นฐานชาวซิก (พ.ศ. 2400)

ศรีภูมินปัจจุบัน) ซึ่งในขณะนั้นที่บ้านประตูช้างเผือกมีสภาพเป็นป่าและทุ่งนา มีบ้านชาวพื้นเมืองตั้งบ้านเรือนอยู่ห่าง ๆ กัน ประมาณ 2-3 หลังคาเรือน โดยชาวมุสลิมเชื้อสายเบงกาลี ได้ย้ายมาตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกลุ่มกันประมาณ 5 หลังคาเรือน เนื่องจากที่บ้านประตูช้างเผือกเป็นที่สูงน้ำไม่ท่วม เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ มีลำน้ำจากลำธารห้วยแก้ว และจากห้วยช่างเคียนไหลผ่านตลอดปี และที่ประตูช้างเผือก ยังเป็นประตูเมืองที่ประชาชนจะต้องใช้เป็นเส้นทางคมนาคม ผ่านเข้าออกจากเมืองเชียงใหม่ไปสู่เมืองอื่น ๆ เหมาะที่จะเป็นทำเลการค้าได้เป็นอย่างดี จึงมีการประกอบอาชีพค้าขายเป็นตลาดเล็ก ๆ อยู่ริมกำแพงเมือง (อนันต์ เถลิงสุข, 2535) และในเวลาใกล้เคียงกันชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดีย ได้ขยายถิ่นฐานออกมาจากบ้านช่างคลาน ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสันป่าข่อย ประมาณ 10 หลังคาเรือน (ตำบลวัดเกตุในปัจจุบัน) ที่บ้านฮ่ออีกประมาณ 10 หลังคาเรือน แต่ชาวมุสลิมทั้ง 3 กลุ่มทั้งที่บ้านประตูช้างเผือก ที่บ้านสันป่าข่อย และที่บ้านฮ่อยังคงต้องเดินทางไปประกอบศาสนกิจที่มีสปีดช่างคลานเป็นประจำ

ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2427 ได้มีการพัฒนาพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่เป็นคอกช้างเดิม (อยู่บริเวณริมคูเมืองด้านประตูช้างเผือก) สร้างเป็นมัสยิดขึ้นแห่งแรกในย่านประตูช้างเผือก ตั้งชื่อว่า "มัสยิดคุณนूर" (น้อย บรรณศักดิ์ และฮอด ศรีจันทร์ดร, ม.ป.ป.) เพราะเห็นว่าชาวมุสลิมที่ตั้งถิ่นฐานที่บ้านประตูช้างเผือกต้องเดินทางไปประกอบพิธีทางศาสนาที่มีสปีดช่างคลาน ด้วยความลำบากและระยะทางไกล และต่อมาในปี พ.ศ. 2437 ชาวมุสลิมจึงสร้างมัสยิดขึ้นใหม่เป็นมัสยิดที่ถาวร (ฮอด ศรีจันทร์ดร, ม.ป.ป.)

เมื่อต้นสงครามโลกครั้งที่ 2 (ธันวาคม 2485 ถึงมกราคม 2486) ญี่ปุ่นได้ทำสงครามกับพม่า โดยได้เกณฑ์ชาวมุสลิมอินเดียเป็นทหารจำนวน 900,000 คน มาสู้รบในประเทศพม่า เมื่อสงครามสงบลง ชาวมุสลิมบางกลุ่มก็เดินทางเข้ามาในประเทศไทยตามชายแดนไทย-พม่า เข้าไปตั้งถิ่นฐานในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีญาติพี่น้องเคยอาศัยอยู่ก่อนแล้ว รวมทั้งบริเวณบ้านประตูช้างเผือก และบ้านช่างคลาน จังหวัดเชียงใหม่ (กุล บรรณศักดิ์, 2535) และในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2505-2510 ได้มีชาวมุสลิมที่ได้ตั้งถิ่นฐานตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น กรุงเทพฯ พิษณุโลก สุโขทัย ฯลฯ เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากต้องการเข้ามาแสวงหาสถานที่ประกอบอาชีพ โดยมาตั้งถิ่นฐานบริเวณส่วนหนึ่งของสุสานมุสลิม ถนนสหสถิติเสวี แยกสันติธรรม ประมาณ 30 ครัวเรือน (วาราม รั้งประภาพรรณ, 2535)

4.1.2 การตั้งถิ่นฐานของชาวฮินดูในเมืองเชียงใหม่ จากประวัติ การเข้ามาของชาวฮินดูในเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าชาว ฮินดู จะเลือกตั้งถิ่นฐานบริเวณที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ เช่น ผู้ที่ ประกอบอาชีพค้าขายก็จะเลือกอยู่บริเวณย่านการค้า ผู้ที่ประกอบอาชีพเลี้ยง สัตว์ก็จะเลือกอยู่บริเวณที่มีดินทุ่งหญ้ากว้างขวาง ทำให้ถิ่นฐานของชาวฮินดูเป็น กลุ่มเล็ก ๆ กระจุกกระจายปะปนไปกับชนกลุ่มอื่น ๆ ชาวฮินดูกลุ่มแรกได้ เดินทางจากประเทศอินเดียมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในกรุงเทพฯก่อนแล้วจึงได้เดินทาง ขึ้นมาสู่เมืองเชียงใหม่ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2418 มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ริมฝั่ง แม่น้ำปิงด้านตะวันตกบริเวณตลาดวโรรส ถนนช้างม่อย ประกอบอาชีพค้าขาย ซึ่ง บริเวณนั้นเป็นสถานที่ซื้อขายสินค้าของเมืองในขณะนั้น ส่วนชาวฮินดูที่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ได้เลือกตั้งถิ่นฐานด้านฝั่งตรงข้าม ของแม่น้ำปิง ด้านทิศตะวันออก บริเวณหน้าวัดเทตตุการาม (รูปที่ 4.1) ซึ่งเป็นที่เนินมีน้ำท่าบริบูรณ์เหมาะในการเลี้ยงสัตว์เป็นอย่างยิ่ง ต่อมาได้มี ชาวฮินดูจากเมืองต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศได้อพยพเข้า มาสู่เมืองเชียงใหม่อยู่เรื่อย ๆ ในจำนวนไม่มากนักเข้ามาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ไม่เด่นชัดในช่วงปีใด และได้มาตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไปปะปนอยู่ กับชนพื้นเมืองตามชุมชนที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพค้าขาย

การเข้ามาตั้งถิ่นฐานครั้งสำคัญอีกครั้งหนึ่งของชาวฮินดู คือ เมื่อมี การแบ่งแยกประเทศพม่าก็สถานออกจากประเทศอินเดียในปี พ.ศ. 2490 ชาว อินเดียได้เดินทางผ่านประเทศพม่า เข้าสู่ชายแดนประเทศไทยที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย บ้างก็ตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดเชียงราย บ้างก็เดินทางมาตั้ง ถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ ที่บริเวณตำบลลวดเกตู และตำบลช้างม่อย เป็น ส่วนใหญ่ บางส่วนก็ตั้งถิ่นฐานกระจายโดยทั่วไปของพื้นที่ เช่น ตำบลช้างเผือก ตำบลศรีภูมิ เป็นต้น โดยมีจำนวนชาวฮินดูที่อพยพเข้ามามากกว่า 30 คน (วิชัย โครานา, 2533) ส่วนมากจะเป็นชาย เมื่อมาอยู่แล้วก็ได้แต่งงานกับ หญิงชาวพื้นเมือง หรือบางกลุ่มก็กลับไปรับครอบครัวและญาติพี่น้องเข้ามาอาศัย อยู่ด้วย.

4.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวชีกในเมืองเชียงใหม่ จากประวัติ การเข้ามาของชาวชีกในเมืองเชียงใหม่ พบว่า ชาวชีกได้เดินทางเข้ามาสู่ เมืองเชียงใหม่ครั้งแรกประมาณ พ.ศ. 2400 โดยพ่อค้าชาวชีกเดินทางทำการ ค้าขายตามจังหวัดต่าง ๆ มาตามลำแม่น้ำปิง จนกระทั่งถึงเมืองเชียงใหม่ บริเวณตลาดต้นสาลี ซึ่งเป็นที่ที่มีการติดต่อค้าขายจำนวนมาก มีพ่อค้าจากที่

ต่าง ๆ นำสินค้ามาค้าขายหรือ เพื่อส่งต่อไปยังเมืองอื่น ๆ จึงได้ตั้งถิ่นฐานที่ ตำบลช้างม้อบ และต่อมาประมาณ พ.ศ. 2410 จึงมีชาวซีกเดินทางมาจาก จังหวัดเชียงราย มาตั้งถิ่นฐานรวมกันอยู่บริเวณ ตลาควโรรส จำนวน 2-3 ครอบครัว ทำการเช่าร้านประกอบกิจการค้าขายผ้า (รูปที่ 4.1)

ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2450 ได้มีชาวซีกอพยพมาจากประเทศอินเดีย และจากกรุงเทพมหานคร จำนวน 4-5 ครอบครัว ได้มาซื้อบ้านค้าบริเวณถนน ช้างม้อบเป็นกรรมสิทธิ์ ซึ่งในสมัยนั้นคนต่างด้าวมีสิทธิ์ในการซื้อที่ดิน จึงทำให้ชาวซีกที่มาตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ทั้งที่เข้ามาก่อนหน้านี้ และที่เข้ามาใหม่ เปลี่ยนการครอบครองร้านค้า จากเดิมที่ใช้วิธีการเช่าร้านประกอบการค้า หันมาซื้อห้องแถวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

หลังจากนั้นก็มิชาวซีกอพยพเข้ามาในเมืองเชียงใหม่อีกเป็นระยะ ๆ ไม่มากนัก จะเดินทางมาครั้งละ 2-3 ครอบครัว จากประเทศอินเดีย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดร้อยเอ็ด เข้ามาตั้งถิ่นฐานย่าน ตลาควโรรส และถนนช้างม้อบ ซึ่งเป็นย่านการค้าที่สำคัญของเมืองเชียงใหม่ ในระยะเริ่มแรกที่เข้ามาชาวซีกจะประกอบการค้า โดยเช่าหรือซื้อห้องแถวเป็นที่ประกอบการค้าและพักอาศัยในที่เดียวกัน โดยใช้ด้านหน้าทำเป็นร้านค้า และใช้ด้านหลังหรือชั้นบนเป็นที่พักอาศัย ต่อมาเมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น บางครอบครัวจึงได้มาซื้อที่พักอาศัยย่านชานเมืองที่ไกลออกไปเพื่อใช้พักอาศัยเพียงอย่างเดียว เช่น ตามหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ ต่อมากลุ่มชนชาวซีกจึงได้ร่วมกันเช่าห้องแถวทำเป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา ใช้ชื่อว่า "วัดสิกขันมธาริ" ตั้งอยู่ริมถนนช้างม้อบ ซอย 1 บริเวณสี่แยกศรีพิงค์ (ปัจจุบันได้รื้อห้องแถวแล้วสร้างวัดขึ้นใหม่บริเวณที่เดิม ชื่อวัดนามธาริ เมื่อ พ.ศ. 2534) และสร้างสมาคมศรีสุริยสังฆสภา ขึ้นที่ริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออก ที่บริเวณหน้าวัดเกตุการาม ตำบลวัดเกต ซึ่งสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนานี้จะสร้างในบริเวณย่านที่อยู่อาศัยหรือร้านค้า เพื่อสะดวกในการเดินทางมาประกอบพิธีในวันอาทิตย์

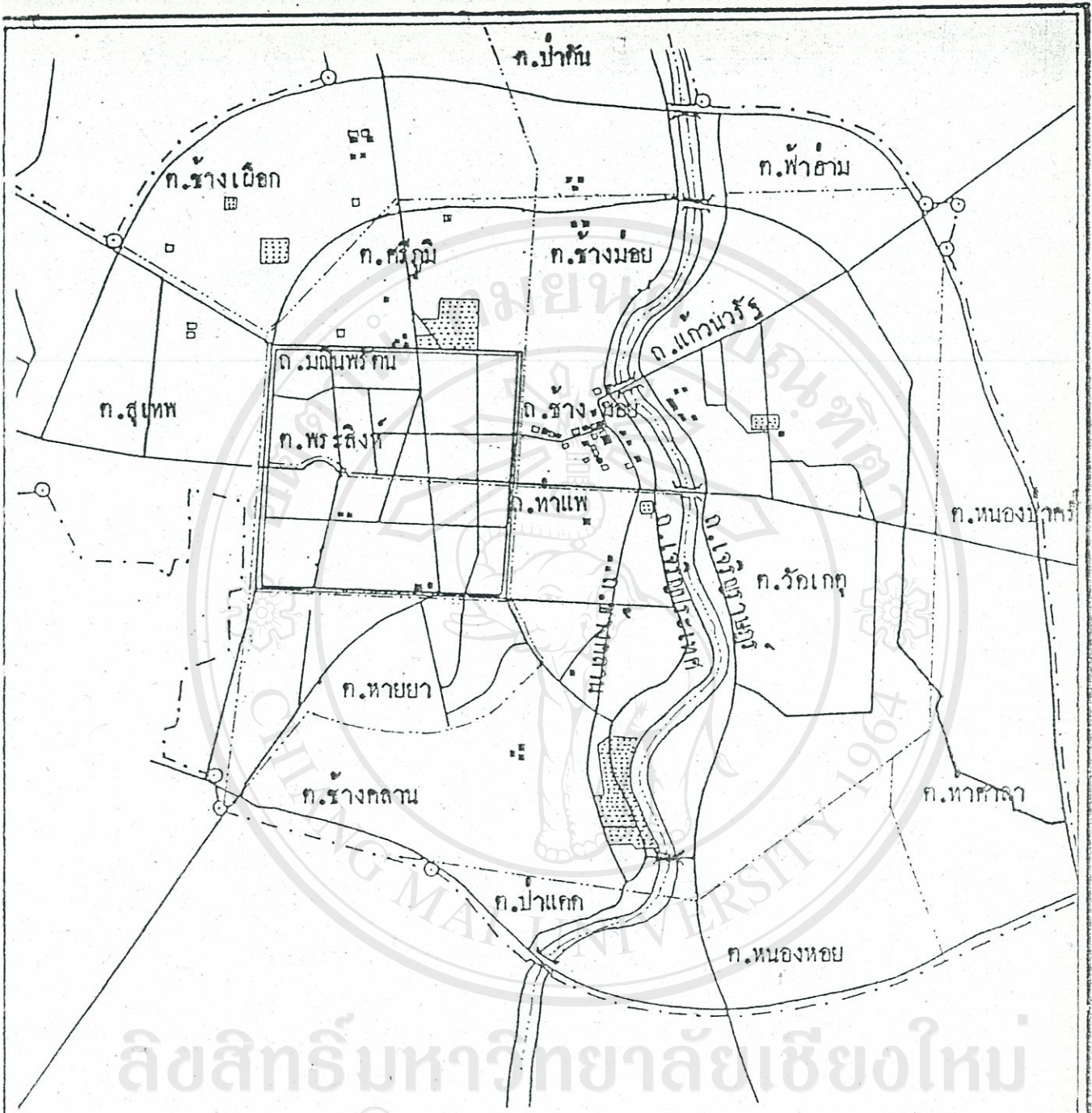
ชาวซีกกลุ่มสุดท้ายที่เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่เป็นชาวซีกที่เดินทางมาจากจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2 ครอบครัว เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2520 มาอยู่ร่วมกับญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ก่อนแล้วบริเวณย่านการค้าของเมืองเชียงใหม่ (จรัล ชวาลา, 2535)

4.2 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวอินเดียนในปัจจุบัน

การศึกษาการกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวอินเดียนในปัจจุบันใช้การสำรวจโดยการกำหนดตำแหน่งลงในแผนที่เทศบาลนครเชียงใหม่ มาตรฐานส่วน 1 : 4,000 มีรายละเอียดของสิ่งปลูกสร้างครบถ้วน ซึ่งจัดทำโดยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2532 ใช้ต้นฉบับจากภาพถ่ายทางอากาศ กรมแผนที่ทหาร โดยการสอบถามผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และผู้นำชุมชนพบว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมจะอยู่รวมตัวกัน เป็นกลุ่มอย่างหนาแน่น บริเวณศาสนสถาน การตั้งถิ่นฐานของชาวชีกจะอยู่รวมตัวกันกระจายไปตามถนนข้างม่อยและตลาดวโรรส ส่วนชาวอินดูจะตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจายกันไปตามย่านการค้าโดยทั่วไปในเมืองเชียงใหม่ (รูปที่ 4.2)

4.2.1 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมในปัจจุบัน จากการสำรวจการตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมอินเดียนพบว่า ปัจจุบันมีชาวมุสลิมตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ประมาณ 2,500 คน หรือ 500 ครัวเรือน โดยมีการตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น 5 บริเวณใหญ่ ๆ คือ บริเวณมัสยิดข้างคลาน ถนนเจริญประเทศ ซอย 13 บริเวณมัสยิดคุณนุร (ข้างเฟือก) ถนนมณีนพรัตน์ตัดกับถนนโชตนา บริเวณสุสานมุสลิม ถนนสหสดีเสวี แยกสันติธรรม บริเวณมัสยิดอัสตักวา ถนนแก้ววรััฐ ซอย 3 และบริเวณสุเหร่าเชียงใหม่ (บ้านฮ่อ) ถนนเจริญประเทศ ซอย 1

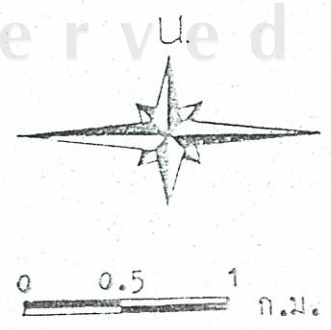
เขตพื้นที่ที่มีประชากรชาวมุสลิมอินเดียนอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด ได้แก่ ตำบลข้างคลาน มีประมาณ 1,300 คน รองลงมาได้แก่ ตำบลศรีภูมิ มีประมาณ 900 คน ตำบลข้างเฟือกมีประมาณ 150 คน ตำบลวัดเกตต์ ประมาณ 50 คน และตำบลอื่น ๆ อีกเล็กน้อย (ตารางที่ 4.1)

รูปที่ 4.2 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวอินเดียนในปัจจุบัน

เครื่องหมาย

- มุสลิม
- ฮินดู
- ชิก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 4.1 จำนวนชาวอินเดีย ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
พ.ศ. 2535

ตำบล	มุสลิม	ฮินดู	ซิก
ช้างคลาน	1300	28	—
ศรีภูมิ	900	30	5
ช้างเผือก	150	—	12
วัดเกต	50	91	—
ช้างม่วย	30	220	59
ป่าตัน	25	30	—
พระสิงห์	10	21	—
สุเทพ	10	—	8
อื่น ๆ	25	—	—
รวม	2500	420	84

ที่มา : สอบถามเจ้าหน้าที่ประจำศาสนสถาน

4.2.1.1 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมบริเวณบ้านช้างคลาน จากการศึกษาพบว่าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านช้างคลาน ตำบลช้างคลาน ส่วนใหญ่มีเชื้อสายอินเดีย ตั้งถิ่นฐานรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นบริเวณทิศตะวันออกของถนนเจริญประเทศ ตั้งแต่ด้านใต้ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ลงไปถึงถนนเจริญประเทศซอย 15 ส่วนด้านตะวันตกของถนนจะมีชาวมุสลิมตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนสลับกับชาวจีนและชาวพื้นเมือง ไปตามแนวของถนนเจริญประเทศ แล้วไปกระจุกตัวอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณโดยรอบมัสยิดช้างคลาน (ถนนเจริญประเทศ ซอย 13) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยเริ่มแรกที่ชาวมุสลิมอพยพ เข้ามาในเมืองเชียงใหม่และมีผู้เดินทางเข้ามาสมทบเพิ่มมากขึ้น

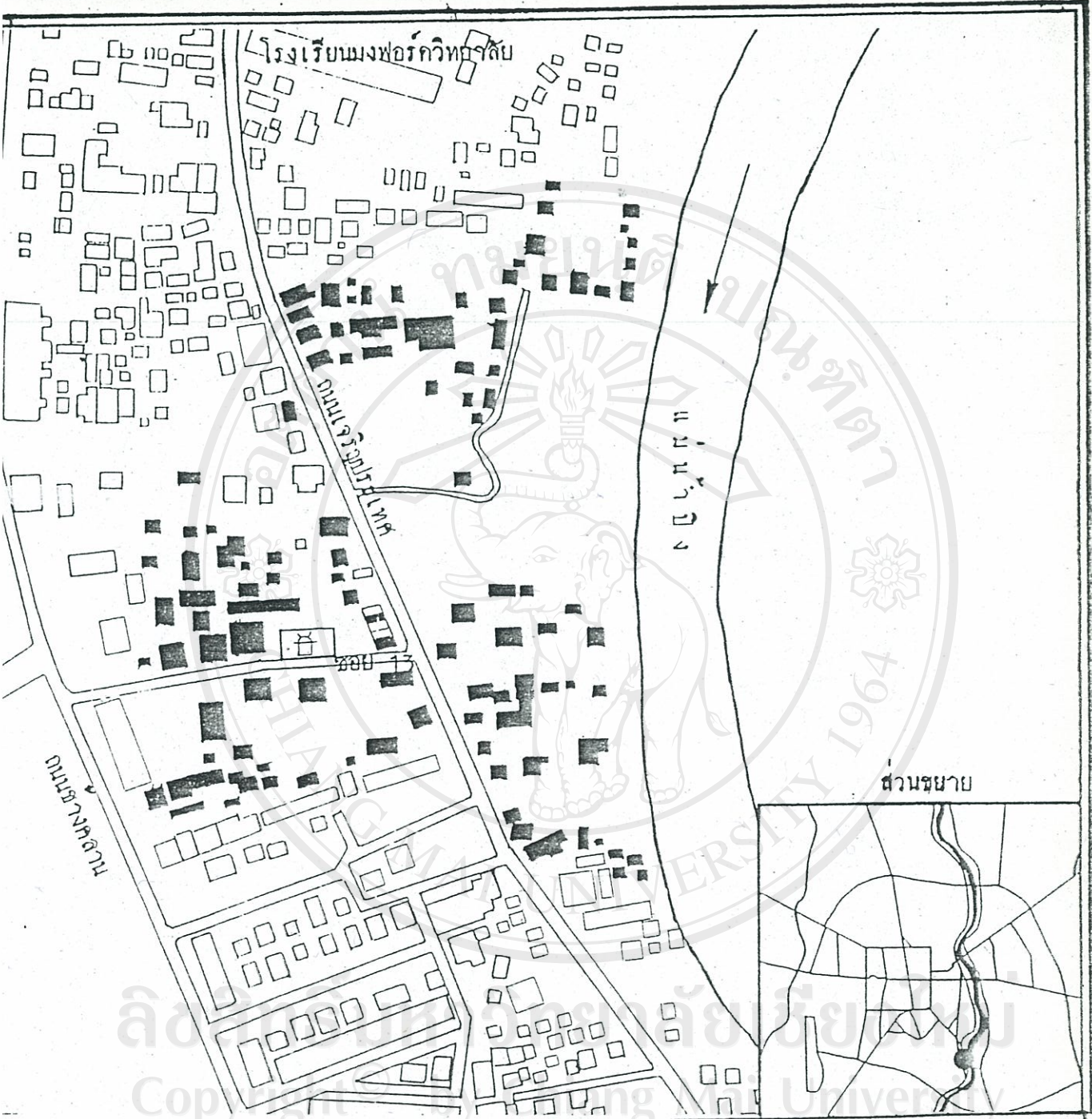
ปัจจุบันมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่บริเวณนี้ประมาณ 1,300 คน หรือ 260 ครัวเรือน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่มัสยิดช้างคลานเชียงใหม่ ซึ่งชาวมุสลิม

ในชุมชนที่อยู่ใกล้กับมัสยิดจะมาช่วยประกอบพิธีทางศาสนาทุกวัน สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ไกลจากมัสยิดก็จะมาประกอบพิธีเพียงเวลาเดียว คือ วันศุกร์ หรือแล้วแต่โอกาสจะอำนวย นอกจากนี้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจแล้วมัสยิดยังสามารถให้บริการสมาชิกในด้านอื่น ๆ อีกเช่น สถาบันทางการศึกษา เพื่อสอนศาสนาและภาษาแก่เยาวชนมุสลิมในเวลาเย็นมีคณิศนุสลิม เพื่อให้มีการรักษาและปรึกษาปัญหาสุขภาพในเบื้องต้น และยังเป็นที่ตั้งสมาคมชาวมุสลิมเชียงใหม่อีกด้วย (รูปที่ 4.3, 4.4 และ 4.5)

4.2.1.2 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมบริเวณบ้านประตู่ช้างเผือก จากการศึกษาพบว่า ชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณบ้านประตู่ช้างเผือก ตำบลศรีภูมิ ส่วนใหญ่มีเชื้อสายอินเดีย ตั้งถิ่นฐานอยู่รวมเป็นกลุ่มบริเวณฝั่งตะวันออกของถนนโชตนาคตัดกับถนนมณีนพรัตน์ ใกล้กับประตู่ช้างเผือก อยู่ทางทิศตะวันออกของมัสยิดคุณนุร ไปจนจรดหลังวัดเขียงปิ่น เป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2400 โดยการขยายถิ่นฐานออกมาจากบ้านช้างคลาน และได้มีมุสลิมจากที่อื่น ๆ ทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ เข้ามาตั้งถิ่นฐานรวมอยู่ด้วยเพิ่มมากขึ้น

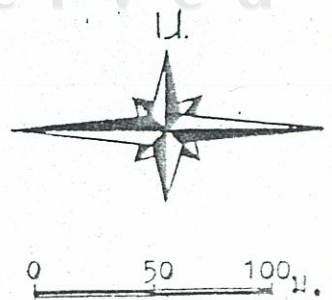
ปัจจุบันมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่บริเวณมัสยิดคุณนุร ประมาณ 900 คน หรือ 180 ครัวเรือน โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่มัสยิดคุณนุร ซึ่งชาวมุสลิมในชุมชนนี้ทั้งหมดจะมาช่วยประกอบพิธีทางศาสนาที่มัสยิดคุณนุร และยังมีมุสลิมจากบริเวณอื่นมาร่วมประกอบพิธีทางศาสนาที่มัสยิดนี้ด้วย ได้แก่ ชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณสุสานมุสลิม แยกสันติธรรม บ้านสันป่าข่อย และบ้านฮ่อ โดยส่วนมากจะมาช่วยพิธีกันในวันศุกร์ นอกจากการมาร่วมพิธีทางศาสนาแล้ว มัสยิดคุณนุรยังมีโรงเรียนสำหรับสอนศาสนาอิสลาม และสอนภาษาให้แก่เยาวชนมุสลิมในเวลาเย็นอีกด้วย โรงเรียนมีชื่อว่า "โรงเรียนนุรุลอิสลาม" (รูปที่ 4.6, 4.7 และ 4.8)

4.2.1.3 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมบริเวณสุสานมุสลิม จากการศึกษาพบว่าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณสุสานมุสลิม แยกสันติธรรมนี้ ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมเชื้อสายปาตานี และเชื้อสายเบงกาลี ตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกลุ่มกันโดยเช่าพื้นที่บางส่วนของสุสานมุสลิมเป็นที่อยู่อาศัย ชาวมุสลิมบริเวณนี้เป็นชาวมุสลิมที่เกิดในประเทศไทย และเคยตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พิษณุโลก และสุโขทัย ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในช่วง พ.ศ. 2505-2510 ปัจจุบันชาวมุสลิมในชุมชนบริเวณสุสานมุสลิมมีจำนวน 120 คน หรือ 30 ครัวเรือน จะไปร่วมประกอบพิธีทาง

รูปที่ 4.3 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมบริเวณมัสยิดข้างคลาน

- เครื่องหมาย
- มัสยิดข้างคลานเชียงใหม่
 - บ้านเรือนชาวมุสลิม

รูปที่ 4.4 มัสยิดข้างคลานเชียงใหม่

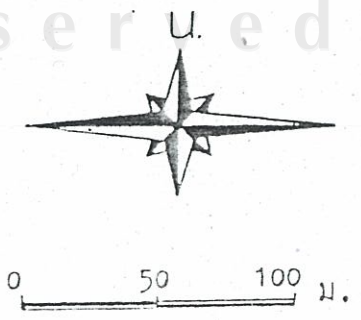

รูปที่ 4.5 สถาบันศึกษาอิสลาม (อยู่ภายในมัสยิดข้างคลานเชียงใหม่)

รูปที่ 4.6 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมบริเวณมัสยิดคุณนุร

- เครื่องหมาย ☪ มัสยิดคุณนุร (ข้างเผือก)
- บ้านเรือนชาวมุสลิม

รูปที่ 4.7 มัสยิดคูนนุร

รูปที่ 4.8 โรงเรียนนุรุลอิสลาม (อยู่ภายในมัสยิดคูนนุร)

ศาสนาที่มีสปีดคุณนุร ช้างเผือก เฉพาะวันศุกร์เท่านั้น ส่วนวันอื่น ๆ จะทำพิธีภายในชุมชนตนเอง (วาราม รักรักษาพรหม, 2535) (รูปที่ 4.9)

4.2.1.4 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมบริเวณมัสยิดอัสตักวา จากการศึกษาพบว่าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณมัสยิดอัสตักวา ถนนแก้ววารีรัฐ ซอย 3 ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมเชื้อสายจีน ที่เดินทางเข้ามาในระยะหลังแต่มีชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดีย ได้ขยายถิ่นฐานออกมาจากบ้านข้างคลานตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2400 มาตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้มาก่อนแล้ว โดยมีจำนวนมุสลิมชาวอินเดียประมาณ 50 คน หรือ 10 ครัวเรือน ทำให้ชาวมุสลิมในบริเวณนี้ ตั้งถิ่นฐานปะปนกันกระจายไปทั่วบริเวณ และที่บริเวณตรงข้ามกับมัสยิดอัสตักวา ยังมีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ชื่อ "โรงเรียนจิตต์ภักดี" ให้บริการสอนศาสนา และภาษาแก่เยาวชนมุสลิมทุกเชื้อชาติโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงการศึกษาแต่อย่างใด (อนันต์ เฉลิมสุข, 2535) (รูปที่ 4.10, 4.11 และ 4.12)

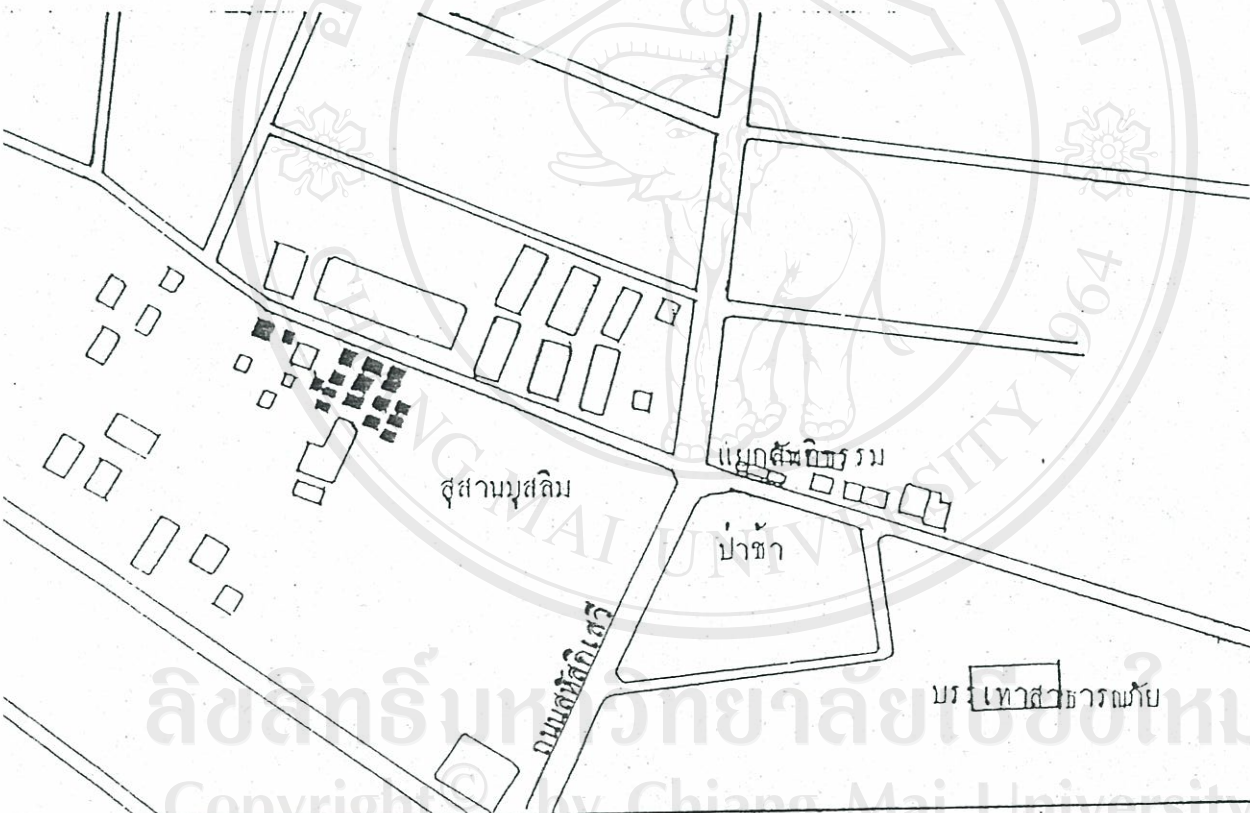
ชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดียที่อาศัยอยู่โดยรอบมัสยิดอัสตักวา บางกลุ่มจะไปร่วมประกอบพิธีทางศาสนาที่มีสปีดช้างคลานเชียงใหม่ บางกลุ่มก็จะไปร่วมประกอบพิธีที่มีสปีดคุณนุร (ช้างเผือก) เพราะเคยเดินทางไปร่วมพิธีทางศาสนามาตั้งแต่สมัยขยายถิ่นฐานออกมา ซึ่งยังมีความคุ้นเคยกับบุคคลต่าง ๆ และสถานที่ดั้งเดิมอยู่ (ฮอด ศรีจันทร์คร, ม.ป.ป.)

4.2.1.5 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวมุสลิมบริเวณสุเหร่าอิสลามเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณสุเหร่าอิสลามเชียงใหม่ (มัสยิดอิสลามเชียงใหม่) ถนนเจริญประเทศ ซอย 1 หรือที่เรียกกันว่าสุเหร่าบ้านฮ่อ ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมเชื้อสายจีน ที่เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ปะปนกับชาวมุสลิมอินเดีย ที่ขยายถิ่นฐานออกมาจากบ้านข้างคลานตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2400 โดยชาวมุสลิมจีนอพยพเข้ามาเพิ่มเติมมากขึ้นในขณะที่ชาวมุสลิมอินเดียมีจำนวนประชากรค่อนข้างคงที่ ประมาณ 50 คน หรือ 10 ครัวเรือน ซึ่งชาวมุสลิมอินเดียบางกลุ่มจะเดินทางไปร่วมประกอบพิธีทางศาสนาที่มีสปีดช้างคลานเชียงใหม่ บางกลุ่มจะเดินทางไปร่วมประกอบพิธีทางศาสนาที่มีสปีดคุณนุร (ช้างเผือก) เพราะมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ในบริเวณมัสยิดดังกล่าว (อารีย์ วงศ์สือเกียรติ, 2534) (รูปที่ 4.13 และ 4.14)

4.2.2 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวจีนดูในปัจจุบัน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สมาคมศรีสุริยวงษ์สภา พบว่า ปัจจุบันมีชาวจีนดูตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ประมาณ 420 คน โดยอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด

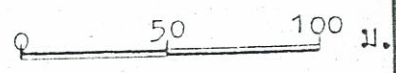
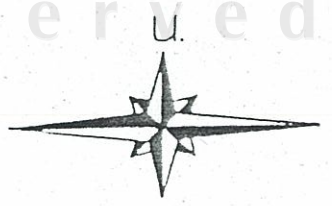
ส่วนขยาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

รูปที่ 4.9 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมบริเวณแยกสันติธรรม

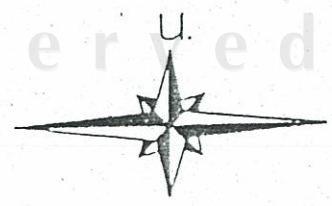
เครื่องหมาย บ้านเรือนชาวมุสลิม

รูปที่ 4.10 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมบริเวณมัสยิดอัสตักวา

- เครื่องหมาย ๕ มัสยิดอัสตักวา
 ■ บ้านเรือนชาวมุสลิม

0 50 100 ม.

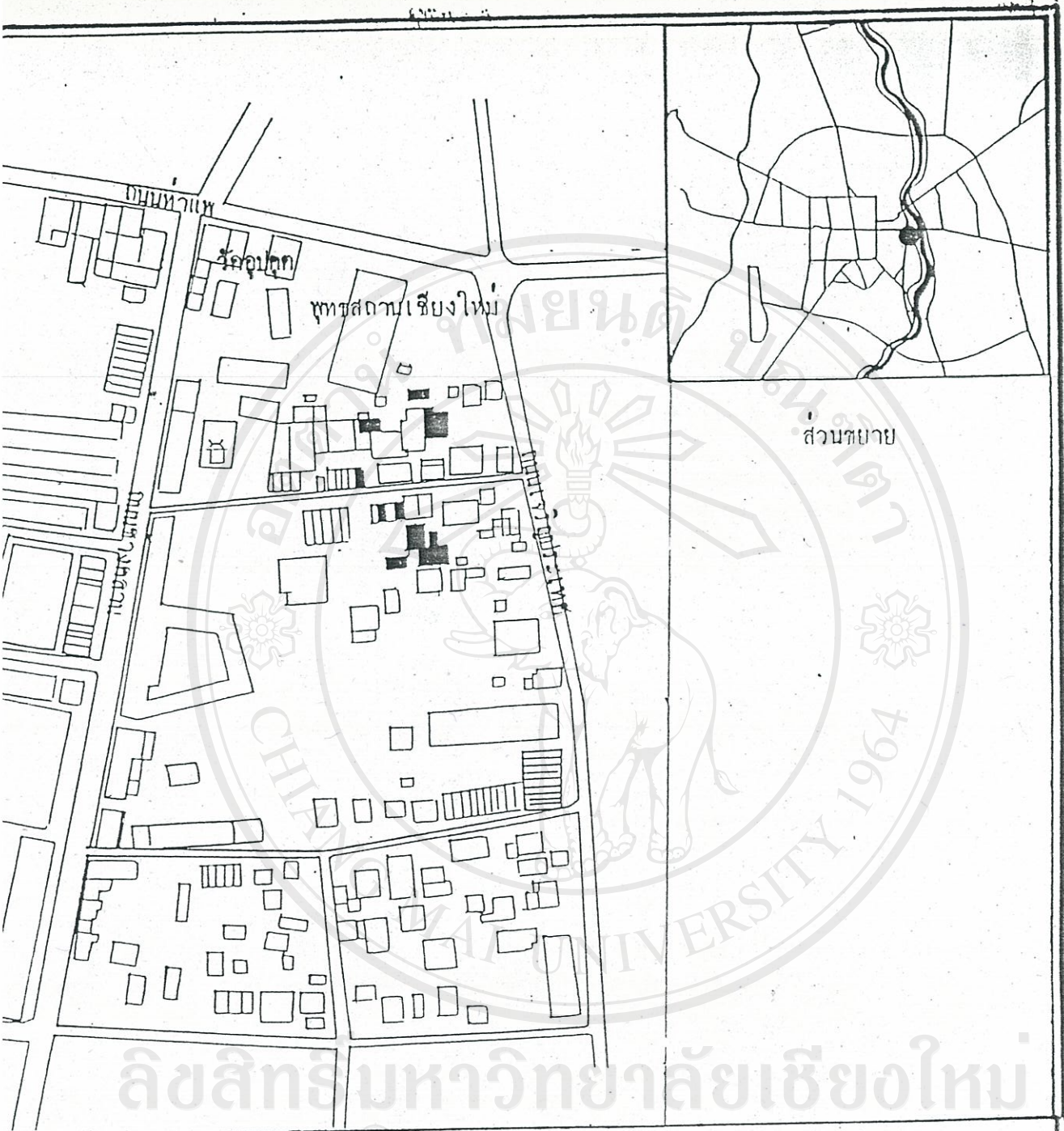
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

รูปที่ 4.11 มัสยิดอັตตักวา

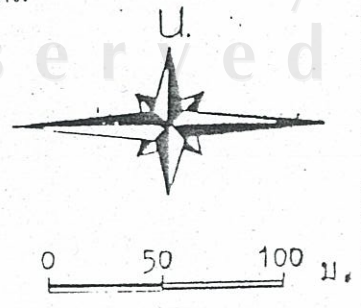

รูปที่ 4.12 โรงเรียนจิตต์ภักดี

รูปที่ 4.13 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมบริเวณสุเหร่าอิสลามเชียงใหม่

- เครื่องหมาย
- สุเหร่า (มัสยิด) อิสลามเชียงใหม่
 - บ้านเรือนชาวมุสลิม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

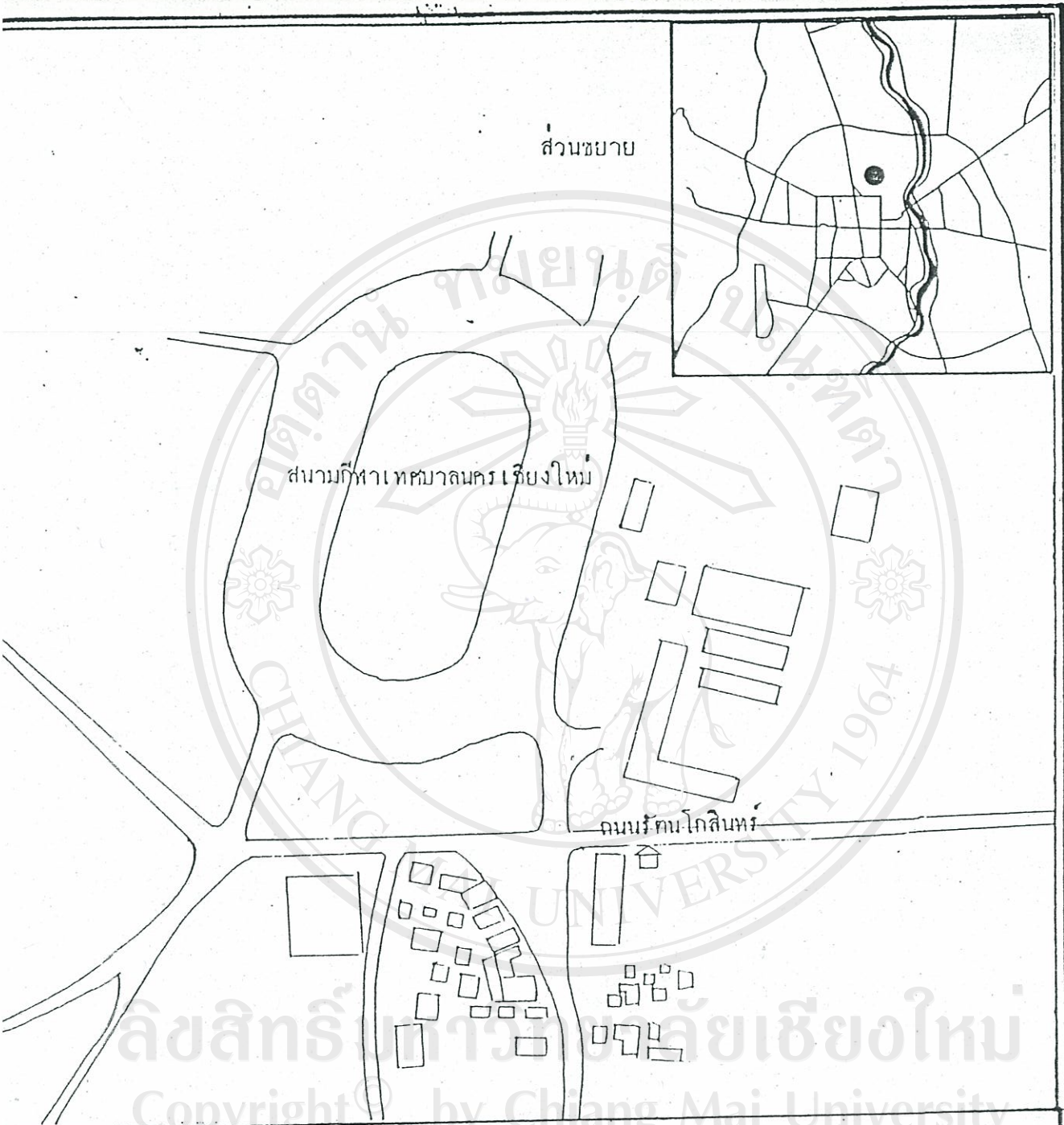
รูปที่ 4.14 สุเหร่าอิสลามเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ในตำบลข้างม่อย ประมาณ 220 คน และเขตที่รองลงมาได้แก่ตำบลวัดเกต
ประมาณ 91 คน (ตารางที่ 4.1) มีการตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจาย
อยู่ ประปนกับชนกลุ่มอื่นโดยทั่วไป แต่จะมีบริเวณที่ชาวฮินดูอาศัยอยู่จำนวนมาก
ปะปนอยู่กับชนกลุ่มอื่น 2 บริเวณ คือ บริเวณถนนข้างม่อย และบริเวณสมาคม
ศรีศุภสิงห์สภา ซึ่งชาวฮินดูทั้งหมดจะไปร่วมประกอบพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ
และวันอาทิตย์ที่สี่ของเดือนที่สมาคมศรีศุภสิงห์สภา ร่วมกับชาวชุกนิกายอะการี
เพราะชาวฮินดูไม่มีวัดประจำศาสนาของตนเอง จึงได้มาใช้สมาคมศรีศุ
ภสิงห์สภา เป็นที่ประกอบศาสนกิจ แต่ปัจจุบันชาวฮินดูได้ร่วมกันบริจาคเงินสร้าง
วัดเทพมณเฑียร ซึ่งเป็นวัดประจำศาสนาฮินดูที่บริเวณถนนรัตนโกสินทร์ ใกล้กับ
สนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่(ขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้าง)(รูปที่ 4.15,
และ 4.16)

4.2.2.1 การกระจายตัวของที่พักอาศัย ของชาวฮินดูบริเวณถนน
ข้างม่อย ชาวฮินดูที่อาศัยอยู่บริเวณถนนข้างม่อยตลาดวโรรส จะเช่าหรือซื้อ
ห้องแถว ใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจการค้า และใช้ด้านหลังหรือชั้นบนเป็นที่
พักอาศัยอยู่ปะปนกับชนกลุ่มอื่น ตามริมสองฝากถนน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตั้งถิ่นฐาน
กันมา ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกที่เข้ามาในเมืองเชียงใหม่ เมื่อมีชาวฮินดูเดินทาง
เข้ามาเพิ่มมากขึ้นก็จะตั้งถิ่นฐานกระจายกันไปตามย่านการค้าต่าง ๆ ทั่วไป
ของเมือง แต่ในปัจจุบันชาวฮินดูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะขยายถิ่นฐานออก
ไปตามชานเมืองรอบนอก ส่วนมากจะซื้อบ้านหรือบ้านจัดสรรเพื่อใช้เป็นที่อยู่
อาศัยเพียงอย่างเดียว เช่น ที่หมู่บ้านอิมบุญ ถนนรัตนโกสินทร์(หลังวัดป่าแพ่ง)
และซอย เอเอ หน้าวิทยาลัยครูเชียงใหม่ถนนโชตนา เป็นต้น (รูปที่ 4.17)

4.2.2.2 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวฮินดูบริเวณสมาคม
ศรีศุภสิงห์สภา ชาวฮินดูที่อาศัยอยู่บริเวณสมาคมศรีศุภสิงห์สภา จะตั้งถิ่นฐาน
อยู่ร่วมกันบริเวณริมถนนเจริญราษฎร์ หน้าวัดเกตการาม หรือสมาคมศรีศุ
ภสิงห์สภา โดยที่ที่พักอาศัยที่อยู่บริเวณนี้จะมีทั้งที่เป็นบ้านและ เป็นห้องแถว มีสภาพ
เก่า เนื่องจากเป็นย่านที่อยู่อาศัยมานาน ตั้งแต่เมื่อเริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานเมื่อ
ประมาณ พ.ศ. 2418 และเมื่อชาวฮินดูเดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ก็จะตั้งถิ่น
ฐานอยู่ร่วมกันบริเวณนี้ เพราะเป็นญาติพี่น้องกัน ต่อมาเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจ
ดีขึ้นจึงขยายถิ่นฐานไปยังบริเวณอื่น ๆ โดยทั่วไปของเมืองตามย่านการค้า
หรือตามถนนสายสำคัญของเมือง เช่น ถนนท่าแพ ถนนโชตนา เป็นต้น
บางส่วนได้ ไปซื้อบ้านจัดสรรตามชานเมือง เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่าง
เดียว (รูปที่ 4.18)

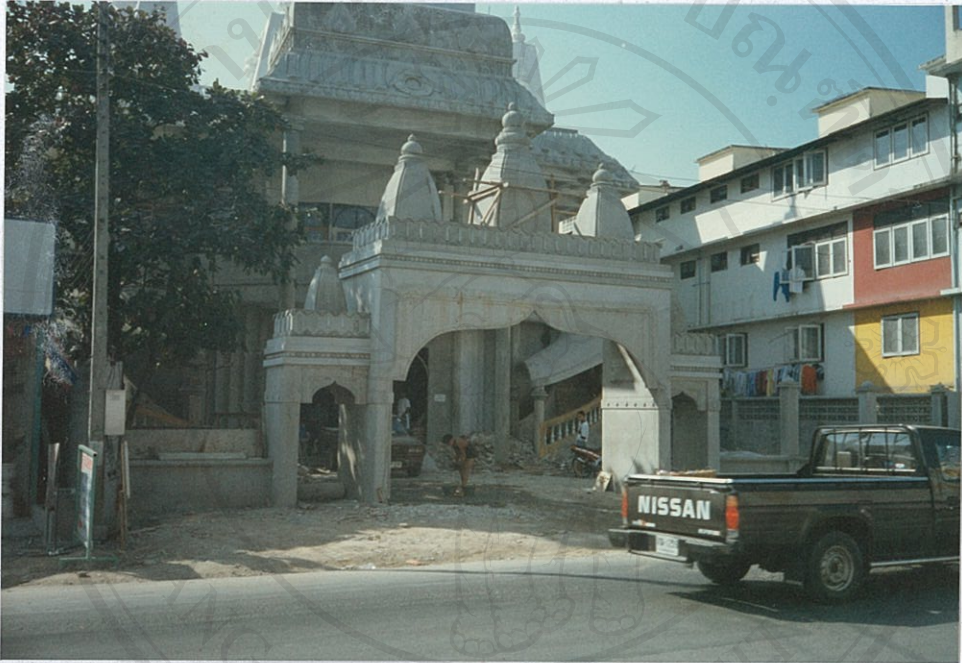

รูปที่ 4.15 ที่ตั้งศาสนสถานชาวฮินดู

เครื่องหมาย วัดเทพมณเฑียร

0 50 100 ม.

รูปที่ 4.16 วัดเทพมณเฑียร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

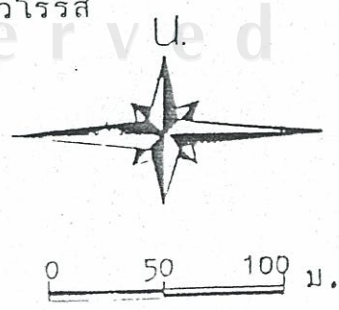
Copyright© by Chiang Mai University

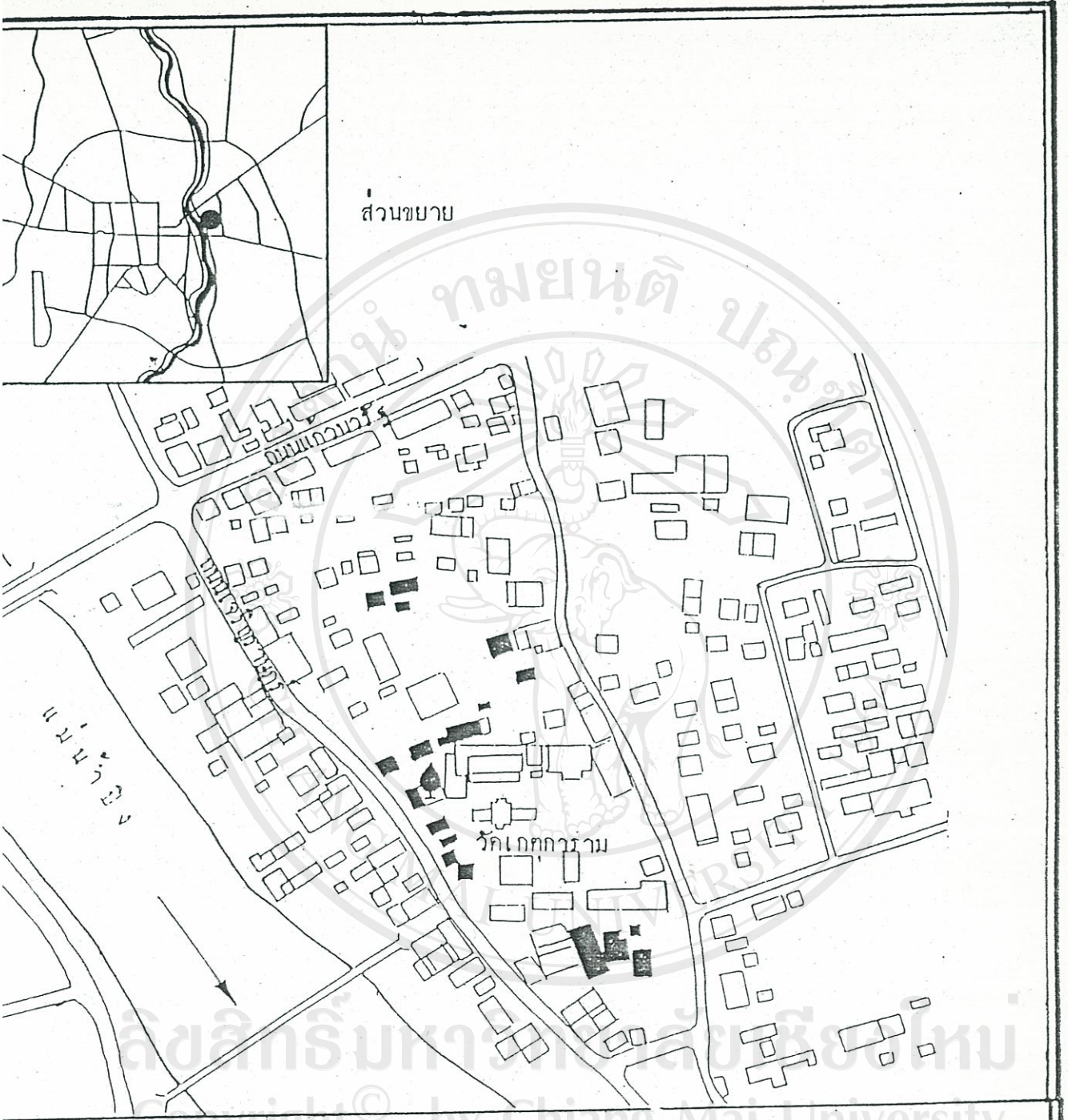
All rights reserved

รูปที่ 4.17 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวอินดูบริเวณถนนช้างม้อบ - ตลาควาโรรส

- เครื่องหมาย
- วัดนามธารี
 - บ้านเรือนชาวอินดู

รูปที่ 4.18 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวอินดูบริเวณสมาคมศรีสุริยงส์สภา

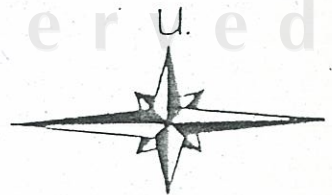
เครื่องหมาย

สมาคมศรีสุริยงส์สภา

บ้านเรือนชาวอินดู

0 50 100 ม.

4.2.3 การกระจายตัวของที่พักอาศัยของชาวชิกในปัจจุบัน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา พบว่า ปัจจุบันชาวชิกตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 84 คน หรือ 16 ครัวเรือน โดยมีการตั้งถิ่นฐานกระจายกันอยู่บริเวณถนนช้างม้อย และตลาดวโรรส ส่วนมากเช่าหรือซื้อห้องแถวไว้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจการค้า และใช้ด้านหลังหรือชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย (รูปที่ 4.19) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานกันมาตั้งแต่เมื่อแรกเริ่มเข้ามา เมื่อมีชาวชิกเดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้นก็จะตั้งถิ่นฐานปะปนกับชนกลุ่มอื่น ตามสองฟากถนนช้างม้อยและตลาดวโรรสเพื่อประกอบอาชีพค้าขาย แต่ในปัจจุบันชาวชิกที่มีฐานะดีจะขยายถิ่นฐานออกไปยัง เขตชานเมืองรอบนอกส่วนมากจะซื้อบ้านจัดสรร หรือคอนโดมิเนียม เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว เช่น ที่ศรีธนาคอนโดมิเนียม ถนนห้วยแก้ว ซอย เอเอ หน้าวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ถนนโชตนา เป็นต้น

สำหรับศาสนสถานของชาวชิก มี 2 แห่ง คือ สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา และวัดนามธารี สมาคมศรีคุรุสิงห์สภาตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออกบริเวณหน้าวัดเกตการาม ตำบลวัดเกต ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาของชาวชิกนิกายอะการี (ในเมืองเชียงใหม่มีผู้นับถือนิกายอะการี 2 ครัวเรือน) และชาวฮินดู เนื่องจากชาวฮินดูยังไม่มีศาสนสถานในการประกอบพิธีทางศาสนา (ปัจจุบันกำลังก่อสร้างอยู่ที่ถนนรัตนโกสินทร์ ใกล้กับสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่) วัดนามธารี ตั้งอยู่ถนนช้างม้อยซอย 1 บริเวณสี่แยกศรีพิงค์ ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาของชาวชิกนิกายนามธารี ซึ่งชาวชิกจะเดินทางมาทำพิธีอย่างพร้อมเพียงกันในวันอาทิตย์ที่สี่ของทุกเดือน ซึ่งแต่เดิมวัดนามธารี มีชื่อว่า "วัดลิกษ์นัมธารี" โดยเช่าห้องแถวเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ ต่อมาได้ซื้อและสร้างวัดแห่งใหม่ในที่เดิมสำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2534 และเปลี่ยนชื่อเป็นวัดนามธารี (จรัส ขวาลา, 2535) (รูปที่ 4.20 และ 4.21) เขตพื้นที่ที่มีประชากรชาวชิกอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดได้แก่ ตำบลช้างม้อย มี 59 คน รองลงมา ได้แก่ ตำบลช้างเผือก มี 12 คน ตำบลสุเทพ 8 คน และตำบลศรีภูมิ 5 คน (ตารางที่ 4.1)

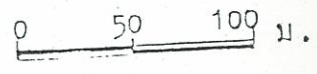
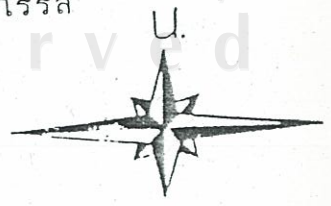

ส่วนขยาย

รูปที่ 4.19 ที่ตั้งถิ่นฐานของชาวชีกบรีเวณถนนช่างมอญ - ตลาดวโรรส

- เครื่องหมาย
- วัดนามธารี
 - บ้านเรือนชาวชีก

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
 All rights reserved

รูปที่ 4.20 สมาคมศรีสุริยง

รูปที่ 21 วัดนามธารี

4.3 สภาพทั่วไปของชาวอินเดียนที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่

การศึกษาถึงสภาพทั่วไปของชาวอินเดียนที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีคำถามครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1 ลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย ตัวแปรทางด้านเพศ อายุ และขนาดของครัวเรือนชาวอินเดียน
- 2 ลักษณะพื้นฐานทางด้านการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรทางด้านระดับการศึกษาของชาวอินเดียน
- 3 ลักษณะของการย้ายถิ่น เป็นการศึกษา ในเรื่องของถิ่นฐานที่อยู่ และขั้นตอนในการอพยพ อากัษเดิมสาเหตุการย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยอพยพของชาวอินเดียน
- 4 ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ตัวแปรทางด้านอาชีพและระดับรายได้ของชาวอินเดียน
- 5 การนับถือศาสนาและการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ประกอบด้วย ตัวแปรทางด้านการนับถือและการประกอบพิธีกรรม
- 6 ลักษณะพื้นฐานทางภาษา เป็นการศึกษาในเรื่องภาษาที่ใช้ในลักษณะต่าง ๆ ของชาวอินเดียน

4.3.1 ลักษณะทางประชากรของหัวหน้าครัวเรือน จากการศึกษา ลักษณะทางประชากรเกี่ยวกับ เพศ และอายุ ของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ (ตารางที่ 4.2 ข้อ 1) พบว่าชาวอินเดียนเพศชายมีสัดส่วนมากกว่าเพศหญิงโดยร้อยละ 81.42 เป็นเพศชาย และร้อยละ 18.58 เป็นเพศหญิง ซึ่งเมื่อพิจารณา โดยแยกชาวอินเดียนตามศาสนาที่นับถือแล้วพบว่า ทั้งชาวมุสลิม ชาวฮินดู และชาวชีก มีสัดส่วนของเพศชายในการเป็นหัวหน้าครัวเรือนมากกว่าเพศหญิง โดยชาวมุสลิมร้อยละ 81.71 เป็นเพศชาย ร้อยละ 18.29 เป็นเพศหญิง ชาวฮินดูร้อยละ 79.69 เป็นเพศชาย ร้อยละ 20.31 เป็นเพศหญิง และชาวชีกร้อยละ 85.71 เป็นเพศชาย ร้อยละ 14.29 เป็นเพศหญิง

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องโครงสร้างทางอายุของชาวอินเดียน โดยรวมแล้ว (ตารางที่ 4.2 ข้อ 2) พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.76 รองลงไปได้แก่ช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.83 ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ที่นับถือต่างกันจะมีช่วงอายุที่

ต่างกัน คือชาวมุสลิมมีอายุ อยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.43 ชาวฮินดูมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.06 และชาวชีกมีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 จากข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับโครงสร้างทางอายุ แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าครัวเรือน ชาวอินเดียส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในวัยแรงงานถึงแม้ว่าหัวหน้าครัวเรือนที่นับถือแต่ละศาสนาจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันก็ตาม คิดเป็นร้อยละ 90.91 ส่วนอีกร้อยละ 9.09 นั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานได้แก่ ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่อยู่ในวัยชรา

จากการศึกษา ขนาดของครัวเรือนชาวอินเดีย (ตารางที่ 4.2 ข้อ 3) กล่าวได้ว่าลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ จะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของชาวอินเดียที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่เฉลี่ยประมาณ 5.26 คนต่อครอบครัว โดยครัวเรือนชาวชีก มีขนาดประชากรเฉลี่ยประมาณ 5.43 คนต่อครอบครัว ชาวมุสลิมเฉลี่ยประมาณ 5.30 คนต่อครอบครัว ชาวฮินดู เฉลี่ยประมาณ 5.11 คนต่อครอบครัว อัตราดังกล่าวนี้ สูงกว่าเกณฑ์จำนวนเฉลี่ยของสำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้กำหนดไว้ เท่ากับ 5 คนต่อครอบครัว แต่ต่ำกว่าเกณฑ์จำนวนเฉลี่ยของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้เท่ากับ 5.5 คนต่อครอบครัว (ขวัญชัย อรรถวิภาณนท์, 2535)

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่าชาวอินเดียจำนวนร้อยละ 35.97 จะเป็นครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คน เมื่อแยกตามกลุ่มผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ แล้ว พบว่าชาวมุสลิมจำนวนร้อยละ 38.28 จะเป็นครัวเรือนที่มีสมาชิก 5 คน ชาวฮินดูจำนวนร้อยละ 34.38 จะเป็นครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คน ชาวชีกจำนวนร้อยละ 42.85 จะเป็นครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4 คน (ตารางที่ 4.2 ข้อ 3)

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางประชากรของชาวอินเดีย
เชียงใหม่

ที่ตั้งถิ่นฐานในเมือง

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศของหัวหน้าครัวเรือน								
ชาย	143	81.71	51	79.69	12	85.71	206	81.42
หญิง	32	18.29	13	20.31	2	14.29	47	18.58
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100
2. อายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)								
20-30	7	4.00	3	4.69	-	-	10	3.95
31-40	52	29.72	41	64.06	-	-	93	36.76
41-50	62	35.43	12	18.75	4	28.57	78	30.83
51-60	36	20.57	6	9.38	7	50.00	49	19.37
61-70	15	8.57	2	3.12	2	14.29	19	7.51
มากกว่า 70	3	1.71	-	-	1	7.14	4	1.58
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100
3. ขนาดของครัวเรือน (คน)								
2	4	2.29	2	3.12	-	-	6	2.37
3	11	6.29	7	10.94	-	-	18	7.11
4	27	15.43	8	12.50	6	42.85	41	16.21
5	67	38.28	22	34.38	2	14.29	91	35.97
6	38	21.71	17	26.56	2	14.29	57	22.53
7	14	8.00	6	9.38	3	21.43	23	9.09
8	9	5.14	2	3.12	-	-	11	4.35
9	5	2.86	-	-	1	7.14	6	2.37
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100
เฉลี่ย	5.30		5.11		5.43		5.26	

4.3.2 ลักษณะพื้นฐานทางด้านการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดียนที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนกลุ่มที่มีการศึกษา พบรองลงไปได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 34.39 และร้อยละ 20.16 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.3) เมื่อพิจารณาโดยแยกชาวอินเดียนออกตามกลุ่มผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ แล้ว พบว่าชาวมุสลิมส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.57 รองลงไปได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 18.86 ชาวอินดูส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.81 รองลงไปได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 20.31 ส่วนชาวซิกส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงไปได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 21.42 จากข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน แสดงให้เห็นว่าชาวอินเดียนมีระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน โดยชาวซิกจะมีระดับการศึกษาที่สูงกว่ากลุ่มอื่นเล็กน้อย

ตารางที่ 4.3 ลักษณะพื้นฐานทางการศึกษาของชาวอินเดีย

ระดับ	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
การศึกษา ของหัวหน้า ครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการ ศึกษา	2	1.14	1	1.56	—	—	3	1.18
ต่ำกว่าชั้น ประถมศึกษา	11	6.29	6	9.38	—	—	17	6.72
ประถมศึกษา	64	36.57	21	32.81	2	14.29	87	34.39
มัธยมศึกษา ตอนต้น	33	18.86	13	20.31	5	35.17	51	20.16
มัธยมศึกษา ตอนปลาย	16	9.14	9	14.06	3	21.42	28	11.07
อนุปริญญา	27	15.43	11	17.19	2	14.29	40	15.18
ปริญญาตรี	18	10.29	3	4.69	2	14.29	23	9.09
สูงกว่า ปริญญาตรี	4	2.28	—	—	—	—	4	1.58
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100

4.3.3 ลักษณะของการย้ายถิ่นฐานและขั้นตอนในการอพยพ

4.3.3.1 ภูมิลำเนาเดิมของหัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดียน จากการศึกษาเรื่องภูมิลำเนาเดิมของหัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดียนในปัจจุบัน (ตารางที่ 4.4 ข้อ 1) พบว่า ชาวอินเดียนส่วนมาก เป็นบุตรหลานของผู้ที่อพยพมาในรุ่นแรก ๆ จึงเกิดในประเทศไทยเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 61.26 รองลงไปได้แก่ผู้ที่เกิดในประเทศอินเดียน และบังกลาเทศ คิดเป็นร้อยละ 12.65 และร้อยละ 11.07 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยแยกตามกลุ่มผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ พบว่าชาวมุสลิมส่วนมากเกิดในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 72.57 รองลงไปได้แก่ผู้ที่เกิดในประเทศบังกลาเทศซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ที่เกิดในประเทศปากีสถาน คิดเป็นร้อยละ 9.72 และร้อยละ 8.57 ตามลำดับ ชาวอินเดียนส่วนมากเกิดในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงไปได้แก่ ผู้ที่เกิดในประเทศอินเดียน คิดเป็นร้อยละ 34.34 รองลงไปได้แก่ผู้ที่เกิดในประเทศอินเดียน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนชาวซิกข์มีสถานที่เกิดเพียง 2 ประเทศ คือประเทศอินเดียน และประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 57.14 และร้อยละ 42.86 ตามลำดับ

สำหรับหัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดียนที่เกิดในประเทศไทย (ตารางที่ 4.4 ข้อ 2) พบว่าส่วนมากเกิดในจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร โดยชาวอินเดียนโดยส่วนรวม เกิดในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 32.90 และรองลงไปเกิดที่กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 16.13 เมื่อพิจารณาแยกตามศาสนาแล้ว ชาวมุสลิมส่วนมากเกิดในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 33.07 ชาวอินเดียนส่วนมากเกิดในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 31.82 ส่วนชาวซิกข์ส่วนมากเกิดที่กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 50.00 จากข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับสถานที่เกิดของหัวหน้าครัวเรือน แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าครัวเรือน ส่วนมากเกิดในประเทศไทยมากกว่าที่เกิดในต่างประเทศ เนื่องจากเป็นชาวอินเดียนรุ่น 2-3 ที่สืบทอดมาจากชาวอินเดียนที่อพยพมาแต่เดิม

4.3.3.2 การย้ายถิ่นและขั้นตอนในการอพยพ จากการศึกษาเรื่องการย้ายถิ่น และขั้นตอนในการอพยพ พบว่าหัวหน้าครัวเรือนของชาวอินเดียนที่เกิดในท้องถิ่นอื่นนอกเหนือจากจังหวัดเชียงใหม่ มีการย้ายถิ่นออกจากถิ่นฐานเดิม โดยมีปัจจัยผลักดันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นสำคัญ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำมาหากินฝืดเคือง ร้อยละ 41.09 และย้ายถิ่นเนื่องจากญาติพี่น้องชักชวนอีก ร้อยละ 20.30 (ตารางที่ 4.4 ข้อ 3)

เมื่อพิจารณาปัจจัยการย้ายถิ่นของชาวมุสลิม พบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการทำมาหากินฝืดเคือง รองลงไปได้แก่ การที่ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และญาติพี่น้องชักชวนตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 39.10 ร้อยละ 23.21 และร้อยละ 20.30 ตามลำดับ เนื่องจากชาวมุสลิมส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค่าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ และรับจ้าง จึงทำให้มีสาเหตุจากที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์จำนวนมากกว่าชาวฮินดู และชาวชีก

ชาวฮินดูส่วนมากมีปัจจัยการย้ายถิ่น จากสาเหตุการทำมาหากินฝืดเคือง คิดเป็นร้อยละ 43.86 รองลงไปได้แก่ญาติพี่น้องชักชวน และเพื่อนชักชวน คิดเป็นร้อยละ 19.30 และร้อยละ 15.79 ตามลำดับ

ส่วนชาวชีกส่วนมากมีปัจจัยการย้ายถิ่น จากสาเหตุการทำมาหากินฝืดเคือง คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงไปได้แก่ญาติพี่น้องชักชวน คิดเป็นร้อยละ 25.00

สำหรับช่วงระยะเวลาที่ชาวฮินดูย้ายถิ่น เข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่ มากที่สุดนั้น จะอยู่ในช่วง พ.ศ. 2521- 2530 (ตารางที่ 4.4 ข้อ 4) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากในช่วงเวลานั้น จังหวัดเชียงใหม่มีการพัฒนาเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน จนกลายเป็นเมืองศูนย์กลางทางภาคเหนือ มีการขยายตัวเมืองออกไปทุกทิศทุกทาง อย่างกว้างขวางจนมีการขยายเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากเดิมที่มีพื้นที่ 17.5 ตารางกิโลเมตร เป็น 40 ตารางกิโลเมตร เมื่อ พ.ศ. 2526 (วราพงศ์ นิลศิริ, 2533) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วง พ.ศ. 2521-2530 มีชาวฮินดูย้ายเข้ามาในเมืองเชียงใหม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.69 เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ แล้ว พบว่าชาวมุสลิม และชาวฮินดู ย้ายมาสู่เมืองเชียงใหม่มากใน พ.ศ. 2521-2530 คิดเป็นร้อยละ 31.58 และร้อยละ 28.07 ตามลำดับ ส่วนชาวชีกจะย้ายมาในเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2500 เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 41.67 และรองลงไปได้แก่การย้ายมาในช่วง พ.ศ. 2521-2530 คิดเป็นร้อยละ 33.33

จำนวนครั้งในการย้ายถิ่นจากภูมิลำเนาเดิม จนกระทั่งถึงเมืองเชียงใหม่ (ตารางที่ 4.4 ข้อ 5) พบว่า ชาวฮินดูอพยพย้ายถิ่นออกจากถิ่นฐานดั้งเดิมทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศไทย เดินทางมาตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ มีจำนวน 2 ครั้ง 3 ครั้งและ 4 ครั้ง เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 29.71 ร้อยละ 22.77 และร้อยละ 21.78 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ แล้ว พบว่า คนส่วนใหญ่ในแต่ละ

กลุ่มผู้นับถือศาสนาต่างกัน มีจำนวนครั้งในการอพยพย้ายถิ่นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ชาวมุสลิมส่วนมากมีจำนวนการย้ายถิ่น 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.08 ส่วนชาวฮินดูส่วนมากมีจำนวนการย้ายถิ่นฐานจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.58 ส่วนชาวชีกจำนวนครึ่งหนึ่งมีการย้ายถิ่นจำนวน 4 ครั้ง ทั้งนี้ เนื่องจาก ชาวชีกส่วนมากมีภูมิลำเนาเดิม อยู่ในประเทศอินเดีย จึงต้องมีการอพยพหลายครั้งจึงจะถึงเมืองเชียงใหม่

สำหรับวิธีการ และพาหนะที่ใช้ในการย้ายถิ่นของชาวอินเดีย ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างประเทศ เดินทางก่อนเข้าสู่ประเทศไทย (ตารางที่ 4.4 ข้อ 6) พบว่า ชาวอินเดียทุกศาสนาเดินทางด้วยวิธีเดินเท้าเป็นส่วนใหญ่ เดินทางออกจากประเทศอินเดียผ่านประเทศพม่า แล้วเข้าสู่ประเทศไทยทางบริเวณชายแดนภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 46.94 โดยชาวมุสลิมใช้วิธีเดินเท้า ร้อยละ 45.84 ชาวฮินดูใช้วิธีเดินเท้า ร้อยละ 42.83 และชาวชีกใช้วิธีเดินเท้าร้อยละ 75.00 เมื่อเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยแล้ว ชาวอินเดียบางกลุ่มมีการเปลี่ยนวิธีการเดินทาง เนื่องจากจากการคมนาคมภายในประเทศไทยมีความสะดวกกว่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 4.4 ลักษณะของการย้ายถิ่นฐานและขั้นตอนในการอพยพ

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่เกิดของหัวหน้าครัวเรือน								
อินเดีย	8	4.57	16	25.00	8	57.14	32	12.65
ปากีสถาน	15	8.57	9	14.06	—	—	24	9.48
บังกลาเทศ	17	9.72	11	17.19	—	—	28	11.07
พม่า	5	2.86	4	6.25	—	—	9	3.56
ไทย	127	72.57	22	34.38	6	42.86	155	61.26
อื่น ๆ	3	1.71	2	3.12	—	—	5	1.98
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100
2. สถานที่เกิดในประเทศไทย								
เชียงใหม่	42	33.07	7	31.82	2	33.33	51	32.90
กรุงเทพฯ	19	14.96	3	13.63	3	50.00	25	16.13
เชียงราย	11	8.66	1	4.55	1	16.57	13	8.39
แม่ฮ่องสอน	4	3.15	2	9.09	—	—	6	3.87
ลำปาง	7	5.52	2	9.09	—	—	9	5.81
ตาก	12	9.45	1	4.55	—	—	13	8.39
สุโขทัย	8	6.30	—	—	—	—	8	5.16
พิษณุโลก	10	7.87	2	9.09	—	—	12	7.74
อื่น ๆ	14	11.02	4	18.18	—	—	18	11.61
รวม	127	100	22	100	6	100	155	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ปัจจัยที่ขายออก								
ที่ดินขาดความ	31	23.31	1	1.75	-	-	32	15.80
อุดมสมบูรณ์								
มีหนี้สินมาก	1	0.75	2	3.51	-	-	3	1.48
ทำมาหากิน	52	39.10	25	43.86	6	50.00	83	41.09
ผิดเคือง								
ญาติพี่น้องชักชวน	27	20.30	11	19.30	3	25.00	41	20.30
เพื่อนชักชวน	12	9.02	9	15.79	2	16.67	22	10.89
ย้ายตามคู่สมรส	2	1.50	2	3.51	1	8.33	5	2.48
เหตุผลทาง	3	2.26	3	5.26	-	-	7	3.47
การเมือง								
เหตุผลทาง	5	3.76	4	7.02	-	-	9	4.45
ศาสนา								
รวม	133	100	57	100	12	100	202	100

4. ปีที่ย้ายมาสู่เมืองเชียงใหม่ (พ.ศ.)

ก่อน 2500	36	27.07	8	14.04	5	41.67	49	24.26
2500-2510	17	12.78	11	19.30	1	8.33	29	14.36
2511-2520	30	22.56	12	21.05	2	16.67	44	21.78
2521-2530	42	31.58	16	28.07	4	33.33	62	30.69
หลัง 2530	8	6.01	10	17.54	-	-	18	8.91
รวม	133	100	57	100	12	100	202	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	ชาวยุโรป		จีน		อื่นๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. จำนวนครั้งในการย้ายถิ่น								
1	31	23.31	7	12.28	—	—	38	18.81
2	44	33.08	14	24.56	2	16.67	60	29.71
3	25	18.80	18	31.58	3	25.00	46	22.77
4	23	17.29	15	26.32	6	50.00	44	21.78
มากกว่า 4	10	7.52	3	5.26	1	8.33	14	6.93
รวม	133	100	57	100	12	100	202	100

6. วิธีการย้ายถิ่นก่อนเข้าสู่ประเทศไทย

เดินเท้า	22	45.84	18	42.86	6	75.00	46	46.94
ใช้สิทธิ์เป็น	6	12.50	4	9.52	—	—	10	10.20
พาหนะ								
รถยนต์	7	14.58	9	21.43	—	—	16	16.33
เรือ	9	18.75	6	14.29	—	—	15	15.31
เครื่องบิน	4	8.33	5	11.90	2	25.00	11	11.22
รวม	48	100	42	100	8	100	98	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

4.3.4 ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของชาวอินเดีย ที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมชาวอินเดียทั้งหมดแล้ว จะเห็นได้ว่าทั้งชาวอินเดีย ที่มีภูมิลำเนาเดิมในต่างประเทศ และภายในประเทศไทยประกอบอาชีพค้าขายก่อนการย้ายถิ่น คิดเป็นร้อยละ 34.16 รองลงไปได้แก่อาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.24 และร้อยละ 21.29 ตามลำดับ โดยชาวมุสลิมส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม ก่อนการย้ายถิ่น คิดเป็นร้อยละ 28.57 และร้อยละ 26.32 ตามลำดับ ส่วนชาวฮินดู และชาวซิกส่วนมากประกอบอาชีพค้าขายก่อนการย้ายถิ่นคิดเป็นร้อยละ 56.14 และร้อยละ 83.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.5 ข้อ 1)

เมื่อกล่าวถึงรายได้ของหัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดียก่อนการย้ายถิ่น (ตารางที่ 4.5 ข้อ 2) พบว่า ชาวอินเดียส่วนมากมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ชาวอินเดียส่วนมากมีระดับรายได้อยู่ในช่วง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 48.51 รองลงไปได้แก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.65 โดยกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3,000 บาท ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ชาวฮินดู มีอยู่จำนวนร้อยละ 49.12 ส่วนชาวมุสลิมจะมีรายได้เดือนละ 3,001-6,000 บาท เป็นส่วนมาก จำนวนร้อยละ 54.89 สำหรับชาวซิก พบว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าชาวอินเดียกลุ่มอื่น โดยส่วนมากมีรายได้อยู่ระหว่าง 6,001-9,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.67

ชาวอินเดียที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง(ตารางที่ 4.5 ข้อ 3)จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนมากมีรายได้ประจำจากการประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงไปได้แก่การประกอบอาชีพค้าขาย และผู้ที่มีอาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 31.23 ร้อยละ 23.32 และร้อยละ 16.20 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ พบว่า ชาวมุสลิมส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 56.01 โดยมีผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างเพียงอย่างเดียว จำนวนร้อยละ 38.29 และผู้ที่มีอาชีพหลักรับจ้าง อาชีพรองค้าขาย จำนวนร้อยละ 17.72 ส่วนชาวฮินดู ส่วนมากประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 59.37 โดยมีผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายเพียงอย่างเดียว จำนวนร้อยละ 32.81 และผู้ที่มีอาชีพหลักค้าขายอาชีพรองรับจ้าง จำนวนร้อยละ 26.56 สำหรับชาวซิกปรากฏว่าประกอบอาชีพ

ค้าขายทั้งหมด ได้แก่ ค้าขายผ้า เพอร์นิเจอร์ เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าว เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน จะเห็นได้ว่าชาวอินเดีย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้าง เป็นทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองโดย สืบทอดการประกอบอาชีพมาจากบรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมุสลิมได้ ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 5.14 โดยที่ชาวฮินดูและชาวซิก ไม่มีผู้ใดรับราชการ

สำหรับรายได้ต่อเดือนของหัวหน้าครัวเรือนชาวอินเดีย (ตารางที่ 4.5 ข้อ 4) พบว่า ร้อยละ 31.62 เป็นผู้มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของหัวหน้าครัวเรือน รองลงไป นั้นได้แก่ผู้มีรายได้ ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท และผู้มีรายได้ตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.79 และร้อยละ 14.63 ตามลำดับ

แต่เมื่อพิจารณาถึงรายได้ต่อเดือนของผู้นับถือแต่ละศาสนา พบว่า ชาวซิกเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่สุด โดยร้อยละ 64.28 เป็นผู้มีรายได้สูงกว่า 35,000 บาทต่อเดือน ซึ่งถือเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของหัวหน้าครัวเรือน ส่วนชาวมุสลิมส่วนมากมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.71 รองลงไปได้แก่ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือน และผู้มีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และร้อยละ 14.29 ตามลำดับ สำหรับชาวฮินดูนั้น พบว่า มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าชาวซิก และชาวมุสลิม กล่าวคือ ชาวฮินดูจำนวนร้อยละ 31.25 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ซึ่งถือเป็นกลุ่มของชาวฮินดูส่วนใหญ่รองลงไป ได้แก่ผู้มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.87

ส่วนสถานที่ประกอบอาชีพของชาวอินเดียโดยรวม ส่วนมากได้แก่ ตำบลข้างคลานรองลงไปได้แก่ตำบลศรีภูมิ คิดเป็นร้อยละ 26.09 และร้อยละ 23.71 (ตารางที่ 4.5 ข้อ 5) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่าง ประชากรชาวมุสลิมมากกว่าชาวฮินดู และชาวซิก จึงทำให้จำนวนร้อยละ โดยส่วนรวมไปอยู่ที่ตำบลข้างคลานและตำบลศรีภูมิ ซึ่งเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของ ชาวมุสลิมส่วนใหญ่และประกอบอาชีพใกล้เคียงถิ่นฐาน บ้านเรือนของตนเอง โดย ชาวมุสลิมมีสถานที่ประกอบอาชีพมากที่สุดที่ตำบลข้างคลาน และศรีภูมิ คิดเป็น ร้อยละ 33.71 และร้อยละ 29.71 ตามลำดับ ส่วนชาวฮินดู และชาวซิก จะประกอบอาชีพบริเวณตำบลข้างม่อมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.81 และ

ร้อยละ 78.58 ตามลำดับ เนื่องจากตำบลช้างม้อย มีพื้นที่ครอบคลุมย่าน
การค้าและธุรกิจของเมือง (C B D) จึงเป็นสถานที่ที่ชาวฮินดูและชาวชีก
ประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.5 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาวฮินดู

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ชีก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพเดิมก่อนการย้ายถิ่น								
ค้าขาย	27	20.30	32	56.14	10	83.33	69	34.16
รับจ้าง	38	28.57	13	22.81	2	16.67	53	26.24
เกษตรกรรม	35	26.32	8	14.03	-	-	43	21.29
เลี้ยงสัตว์	12	9.02	4	7.02	-	-	16	7.92
อื่น ๆ	21	15.79	-	-	-	-	21	10.39
รวม	133	100	57	100	12	100	202	100
2. รายได้ก่อนการย้ายถิ่น (บาท:เดือน)								
ต่ำกว่า 3000	41	30.83	28	49.12	1	8.33	70	34.65
3000-6000	73	54.89	22	38.60	3	25.00	98	48.51
6001-9000	16	12.03	7	12.28	5	41.67	28	13.86
9001-12000	3	2.25	-	-	1	8.33	4	1.98
12001-15000	-	-	-	-	2	16.67	2	1.00
รวม	133	100	57	100	12	100	202	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. อาชีพของของหัวหน้าครัวเรือน								
อาชีพหลัก	อาชีพรอง							
ค้าขาย	-	24 13.71	21 32.81	14 100	59 23.32			
ค้าขาย	รับจ้าง	19 10.86	17 26.56	- -	36 14.23			
เลี้ยงสัตว์	-	3 1.71	2 3.13	- -	5 1.98			
เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	4 2.29	1 1.56	- -	5 1.98			
เลี้ยงสัตว์	รับจ้าง	2 1.14	- -	- -	2 0.79			
เกษตรกรรม	-	4 2.29	- -	- -	4 1.58			
เกษตรกรรม	ค้าขาย	8 4.57	- -	- -	8 3.16			
เกษตรกรรม	รับจ้าง	2 1.14	- -	- -	2 0.79			
รับจ้าง	-	67 38.29	12 18.75	- -	79 31.23			
รับจ้าง	ค้าขาย	31 17.72	10 15.63	- -	41 16.20			
รับราชการ	-	5 2.86	- -	- -	5 1.98			
รับราชการ	ค้าขาย	2 1.14	- -	- -	2 0.79			
รับราชการ	รับจ้าง	2 1.14	- -	- -	2 0.79			
ไม่มีอาชีพ	-	2 1.14	1 1.56	- -	3 1.18			
รวม		175 100	64 100	14 100	253 100			

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้ของหัวหน้าครัวเรือน (บาท:เดือน)								
ต่ำกว่า 5000	23	13.14	12	18.75	-	-	35	13.83
5001-10000	25	14.29	20	31.25	-	-	45	17.79
10001-15000	66	37.71	14	21.87	-	-	80	31.62
15001-20000	28	16.00	7	10.94	2	14.29	37	14.63
20001-25000	14	8.00	3	4.69	-	-	17	6.72
25001-30000	8	4.57	2	3.12	3	21.43	13	5.14
30001-35000	5	2.86	3	4.69	-	-	8	3.16
สูงกว่า 35000	6	3.43	3	4.69	9	64.28	18	7.11
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ชีก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานที่ประกอบอาชีพ (ตำบล)								
ช่างม่อย	6	3.43	21	32.81	11	78.58	38	15.07
ช่างกลาน	59	33.71	7	10.94	-	-	66	26.09
ช่างเผือก	26	14.86	3	4.69	1	7.14	30	11.86
สุเทพ	3	1.72	5	7.84	1	7.14	9	3.56
ศรีภูมิ	52	29.71	7	10.94	1	7.14	60	23.71
พระสิงห์	7	4.00	5	7.81	-	-	12	4.74
หายยา	1	0.57	-	-	-	-	1	0.39
ป่าตัน	2	1.14	4	6.25	-	-	6	2.37
ป่าแดด	3	1.72	-	-	-	-	3	8.70
วัดเกต	10	5.71	12	18.75	-	-	22	0.79
ฟ้าฮ่าม	2	1.14	-	-	-	-	2	0.79
หนองหอย	3	1.72	-	-	-	-	3	1.19
หนองป่าครั่ง	1	1.57	-	-	-	-	1	0.39
ท่าศาลา	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

4.3.5 การนับถือศาสนาและการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จากการศึกษาเกี่ยวกับการนับถือศาสนา และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ฮินดู และลิกซ์ พบว่านอกจากชาวฮินดูเพียง 3 กลุ่ม จะมีการนับถือศาสนา และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่แตกต่างกันแล้ว ภายในกลุ่มผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกันนั้น ยังมีความแตกต่างกันอยู่ภายในกลุ่มผู้นับถือศาสนาเดียวกันอีกด้วย

4.3.5.1 การนับถือศาสนาอิสลาม ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้แบ่งศาสนาออกเป็นนิกายต่าง ๆ เนื่องจากมีสาเหตุมาจากมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ในการเลือกตั้งศาสนาดวงค์ใหม่ คือ ศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ เป็นนิกายที่ยึดถือพระคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นหลักสำคัญของนิกาย และศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ เป็นนิกายที่สนับสนุนการสืบศาสนาดวงค์ใหม่ จากทายาทจากพระศาสดาโดยตรง แต่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของผู้นับถือนิกายทั้ง 2 นี้ จะร่วมทำพิธีที่มีสปีดร่วมกัน โดยมีพิธีที่สำคัญคือ การละหมาด ซึ่งมีเวลากว้างละหมาดวันละ 5 เวลา คือ เวลาเช้ารุ่ง เวลากลางวัน เวลาบ่าย เวลาค่ำ และเวลากลางคืน สำหรับสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีละหมาดชาวมุสลิมจะทำละหมาดที่ใดก็ได้ เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน เป็นต้น แต่ผู้ที่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามศาสนา จะไปทำละหมาดที่มีสปีด โดยเฉพาะทุกวันศุกร์จะมีมุสลิมไปทำละหมาดที่มีสปีดจำนวนมาก (จรัส พัคยมราชศักดิ์, 2534)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนับถือศาสนาอิสลาม และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (ตารางที่ 4.6 ข้อ 1) พบว่า ชาวมุสลิมมีการนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ร้อยละ 49.14 และ เป็นผู้นับถือนิกายชีอะห์ร้อยละ 32.57 สำหรับเวลาที่ชาวมุสลิมไปทำพิธีละหมาดที่มีสปีด (ตารางที่ 4.6 ข้อ 4) พบว่าชาวมุสลิมส่วนมากไปประกอบพิธีทางศาสนาที่มีสปีดทุกวันศุกร์ คิดเป็นร้อยละ 49.71 รองลงไปได้แก่ผู้ที่ไปประกอบพิธีไม่แน่นอนว่าเป็นวันใด คิดเป็นร้อยละ 39.43 และมีผู้ที่เคร่งครัดในศาสนาไปทำพิธีที่มีสปีดทุกวันคิดเป็นร้อยละ 10.86

4.3.5.2 การนับถือศาสนาฮินดู ลัทธินิกายในศาสนาฮินดูในประเทศไทยนับถือกันอยู่มีเพียง 4 นิกาย คือ
 นิกายไศวะ คือ การนับถือพระศิวะ เป็นองค์เทพสูงสุด
 นิกายไวษณพ คือ การนับถือพระนารายณ์ เป็นองค์เทพสูงสุด
 นิกายศากติ คือ การนับถือพระแม่เจ้าอาทิตย์ศักดิ์ พระแม่เจ้าปรคักดิ์ เป็นองค์เทพสูงสุด

นิกายสมารต คือ การนับถือเทพห้าองค์ คือ พระพิฆเนศวร พระแม่กวานี (พระแม่อาทิตย์ศักดิ์) พระพรหมธาดา พระนารายณ์ และพระศิวะ ว่ามีอำนาจยิ่งใหญ่เท่าเทียมกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนับถือศาสนาฮินดู และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (ตารางที่ 4.6 ข้อ 2) พบว่า ชาวฮินดู จำนวนร้อยละ 20.31 เป็นผู้นับถือนิกายสมารต รองลงไปได้แก่ ผู้นับถือนิกายไวษณพ คิดเป็นร้อยละ 18.75 ส่วนผู้ที่ไม่ระบุนิกายในการนับถือ อาจเนื่องมาจากนับถือพระเจ้าหลายพระองค์ร่วมกัน มีจำนวนมากถึงร้อยละ 34.37

สำหรับวันเวลาที่ชาวฮินดูไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ที่ศาสนสถานนั้น เนื่องจากชาวฮินดู ในเมืองเชียงใหม่ ยังไม่มีศาสนสถาน ประจำศาสนาเป็นของตนเอง (ปัจจุบันวัดเทพมณเฑียร ซึ่งเป็นวัดประจำศาสนาฮินดู อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ที่ถนนรัตนโกสินทร์ เยื้องสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่) จึงต้องใช้สมาคมศรีคุรุสิงห์สภาเป็นสถานที่ทำพิธีทางศาสนา ร่วมกับชาวฮินดูนิกายอะการี โดยสมาคมศรีคุรุสิงห์สภาจะ เปิดให้ประกอบพิธีทางศาสนาเฉพาะวันอาทิตย์ที่สี่ของเดือนเท่านั้น พบว่า ชาวฮินดูไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา ในวันเวลาที่ไม่นั่นนอนมากกว่า ผู้ที่เป็นประจำวันอาทิตย์ที่สี่ของทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.88 และร้อยละ 28.12 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6 ข้อ 5)

4.3.5.3 การนับถือศาสนาสิกข์ ศาสนาสิกข์ที่ชาวฮินดูนับถืออยู่ในประเทศไทย มี 2 นิกาย คือ นิกาย อะการี เป็นนิกายใหญ่มีผู้นับถือกันเป็นจำนวนมาก ประมาณร้อยละ 80 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533) ไม่เคร่งครัดในการประพฤติปฏิบัติตนมากนัก จะรับประทานอาหารทุกชนิดทั้งพืชและสัตว์ การแต่งกายจะใช้ผ้าโพกศีรษะเป็นสีต่าง ๆ เช่น สีดำ น้ำตาล เขียว เป็นต้น หรือบางคนจะไม่ใช้ผ้าโพกศีรษะ และอาจมีการตัดผมด้วย นิกายนามธารี มีชาวฮินดูนับถือจำนวนน้อยมาก ประมาณร้อยละ 20 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533) เนื่องจากเป็นนิกายที่เราเคร่งครัดในระเบียบประพฤติปฏิบัติตนมาก ผู้ที่เคร่งครัดมาก ๆ จะรับประทานอาหารแบบมังสวิรัต คืองดเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ และจะแต่งกายโดยใช้ผ้าโพกศีรษะสีขาวเท่านั้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนับถือศาสนาสิกข์ (ตารางที่ 4.6 ข้อ 3) พบว่า ในเมืองเชียงใหม่มีชาวฮินดูนับถือนิกายนามธารี มากกว่า นิกายอะการี

คิดเป็นร้อยละ 85.71 และร้อยละ 14.29 ตามลำดับ ซึ่งตรงกันข้ามกับ
ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวไว้ว่า ชาวชกนับถือนิกายอะการี
มากกว่านิกายนามธารี

สำหรับเรื่องสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนานั้น มี 2 แห่ง คือ
สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมของชาวชกนิกายอะการีและ
วัดนามธารี เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมของชาวชกนิกายนามธารี ซึ่งจะเปิด
ให้ประกอบพิธีทางศาสนาทุกวันอาทิตย์ จากการศึกษาเรื่องวันเวลาที่ชาว
ชกไปประกอบพิธีที่ศาสนสถาน (ตารางที่ 4.6 ข้อ 6) พบว่า ชาวชกไป
ประกอบพิธีทางศาสนาไม่แน่นอน มีจำนวนมากกว่าผู้ไปเป็นประจำ ทุกวัน
อาทิตย์ที่สี่ของเดือน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และร้อยละ 42.86 ตามลำดับ

สำหรับการไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่วัดหรือมัสยิดหรือสมาคม
นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายในการประกอบศาสนกิจแล้ว ยังมีจุดหมายอื่นในการ
ไปวัดหรือมัสยิดหรือสมาคมอีกด้วย (ตารางที่ 4.6 ข้อ 7) พบว่าชาวอินเดียบ
ส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 73.12 ไปวัดหรือมัสยิดด้วยจุดประสงค์ ในการ
ประกอบพิธีกรรม การพบปะสังสรรค์ และการปรึกษาหารือ ด้านการประกอบ
อาชีพ โดยชาวมุสลิมและชาวฮินดู ไปศาสนสถานด้วยจุดมุ่งหมายในการ
ประกอบพิธี พบปะสังสรรค์ และปรึกษาการค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.14
และร้อยละ 92.19 ตามลำดับ ส่วนชาวชกส่วนมากจะไป ศาสนสถานด้วย
จุดมุ่งหมายในการประกอบพิธี และพบปะสังสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 64.29

ตารางที่ 4.6 การนับถือศาสนาและการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
1. การนับถือศาสนาอิสลาม		
นิกายสุหนี่	86	49.14
นิกายชีอะห์	57	32.57
ไม่ระบุนิกาย	32	18.29
รวม	175	100
2. การนับถือศาสนาฮินดู		
นิกายไศวะ	10	15.63
นิกายไวษณพ	12	18.75
นิกายศากติ	7	10.94
นิกายสมารต	13	20.31
ไม่ระบุนิกาย	22	34.37
รวม	64	100
3. การนับถือศาสนาสิกข์		
นิกายอะการี	2	14.29
นิกายนามธารี	12	85.71
รวม	14	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
4. วันที่ไปประกอบพิธีที่มีสปีดของชาวมุสลิม		
ทุกวันศุกร์	87	49.71
ทุกวัน	19	10.86
ไม่แน่นอน	69	39.43
รวม	175	100
5. วันที่ไปประกอบพิธีที่สมาคมศรีสุริยสิงห์ของชาวฮินดู		
ทุกวันอาทิตย์ที่สี่ของเดือน	18	28.12
ไม่แน่นอน	46	71.88
รวม	64	100
6. วันที่ไปประกอบพิธีที่วัดของชาวชีก		
ทุกวันอาทิตย์ที่สี่ของเดือน	6	42.86
ทุกวันอาทิตย์	-	-
ไม่แน่นอน	8	57.14
รวม	14	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายละเอียด	มุสลิม	ฮินดู	ชีก	รวม
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
7. จุดมุ่งหมายในการไปวัด/มัสยิด				
ประกอบพิธีทางศาสนา	12 6.86	- -	- -	12 4.75
ประกอบพิธีและพบปะสังสรรค์	35 20.00	4 6.25	9 64.29	48 18.97
การค้า	7 4.00	1 1.56	- -	8 3.16
ประกอบพิธีพบปะสังสรรค์และ ปรึกษาการค้า	121 69.14	59 92.19	5 35.71	185 73.12
รวม	175 100	64 100	14 100	253 100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

4.3.6 ลักษณะพื้นฐานทางภาษา จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางภาษา ของชาวอินเดียที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองเชียงใหม่ (ตารางที่ 4.7 ข้อ 1) พบว่า ชาวอินเดียส่วนใหญ่มีภาษาพื้นฐานเพียงภาษาเดียว คือ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 56.92 เนื่องจากชาวอินเดียส่วนใหญ่เป็นชาวอินเดีย รุ่นที่ 2-3 ที่เกิดในประเทศไทย จึงพูดภาษาไทยได้เพียงภาษาเดียวเป็นส่วนมาก สำหรับชาวมุสลิมส่วนมากพูดภาษาไทยได้เพียงเดียว คิดเป็นร้อยละ 69.71 ส่วนชาวฮินดูส่วนมากพูดได้ 2 ภาษา คิดเป็นร้อยละ 51.56 โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ส่วนอีกภาษาหนึ่งจะเป็นภาษาฮินดีหรือภาษาทมิฬ สำหรับชาวฮินดูส่วนมากจะพูดได้ 2 ภาษา และ 3 ภาษา ในจำนวนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 42.86 โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก และมีภาษาอื่นอีกได้แก่ ภาษาอังกฤษและภาษาปัญจาบ

สำหรับภาษาที่ชาวอินเดียในเมืองเชียงใหม่ใช้พูดจากันในขณะที่อยู่ในที่พักอาศัยนั้น พบว่า ชาวอินเดียทั้งหมดใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย เนื่องจากแต่ละครอบครัวจะมีสมาชิก ที่ไม่รู้ภาษาต่างประเทศรวมอยู่ด้วย จึงต้องใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ในการสื่อความหมายและ เมื่อพิจารณาถึงภาษาที่ใช้สื่อความหมายในสถานที่ทำงานหรือสถานที่ประกอบอาชีพ พบว่าชาวอินเดียทั้งหมดใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายขณะประกอบอาชีพ เพราะต้องพบปะและติดต่อกับคนไทยเป็นส่วนใหญ่ นอกจากบางครั้งบางคราวเท่านั้นที่มีลูกค้าชาวต่างประเทศ หรือ ผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน มาติดต่อเท่านั้น จึงจะใช้ภาษาอื่น นอกจากภาษาไทย

ในเรื่องของภาษาที่ใช้สื่อความหมาย กับผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน (ตารางที่ 4.7 ข้อ 2) พบว่า ชาวอินเดียส่วนมากจะใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย คิดเป็นร้อยละ 69.96 เนื่องจากชาวอินเดียทุกคนจะพูดภาษาไทยได้ แต่เมื่อพบผู้นับถือศาสนาเดียวกันที่พูดภาษาต่างประเทศได้เหมือนกันก็จะใช้ภาษาต่างประเทศนั้นในการสื่อความหมาย แต่มีจำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 4.7 ลักษณะพื้นฐานทางภาษาของชาวอินเดีย

รายละเอียด	มุสลิม		ฮินดู		ซิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนภาษาที่พูดได้								
1	122	69.71	20	31.25	2	14.28	144	56.92
2	35	20.00	33	51.56	6	42.86	74	29.25
3	18	10.29	11	17.19	6	42.86	35	13.83
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100
2. ภาษาที่พูดกับผู้ถือศาสนาเดียวกัน								
ไทย	148	84.57	23	35.94	6	42.86	177	69.96
อูรดู	27	15.43	-	-	-	-	27	10.67
ปัญจาบี	-	-	-	-	8	57.14	8	3.16
ฮินดี	-	-	25	39.06	-	-	25	9.88
ทมิฬ	-	-	16	25.00	-	-	16	6.33
รวม	175	100	64	100	14	100	253	100